საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტია № 177 ოთხშაბათი, თებერვლის 21 (6) 1918 წ. 177

ტფილისის [illegible] ბიბლიოთეკა

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

[illegible]იდან ცნობა მოვიდა, რომ ამიერ[illegible] კომისა-რიატის დეპეშა იქ უკვე მიიღეს: პასუხს ამ დღეებში მოელიან.— გერმანელები განაგრძობენ წინსვლას და პეტროგრადს უახლოვდებიან: ამის გამო სახალხო კომისარები პეტროგრადის ევაკუაციას ამზადებენ.—განჯაში დიდი შეტაკება მოხდა მიმავალ ეშელონებთან.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 50 კაპ., უკანასკნელზე—30 კაპ., კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ—1 მ., უკან—50 კ. ფასი სამგლოვიარო განცხადებისა ზომაზეა დამოკიდებული: 15×2 ღირს 8 მან., 20×2 ღირს 12 მან., 8 საათის შემდეგ სამგლოვიარო განცხადება მიიღება სტამბა „სახალხო საქმეში" (ქ. [illegible] „ნადეჟდა") ბარონის ქუჩა, სახლი № 14 და ეღირება ერთი მანეთით მეტი.
ყველა განცხადება კავკასიის გარეშე, მიიღება მხოლოდ რედაქციაში.

ხელის-მოწერა და დაბეჭდილი განცხადებები მიიღება „სახალხო საქმის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდავი წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება: ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები.
რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სახაზინო ქ., ხარაჯიშვილის ს. № 6.
ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ „Сахалхо Сакмэ", поч. ящ. 190.
ფასი ტფილისში და პროვინციაში 30 კაპ. რკ. გზის სადგურებ. 35 კაპ.
ტელეფონი 12—29

კოოპერატივებო და კოოპერატორებო, დაეხმარეთ საქართველოს ეროვნულ საბჭოს ფულის მოგროვებით. ყოველმა კოოპერატივმა წმინდა მოგებიდან უნდა გადასდოს ნაწილი საბჭოსათვის.
1061
საქართველოს ეროვნულ საბჭოს საფინანსო სექცია. ამიერ-კავკასიის საკოოპერაციო კავშირი.

პარასა კონსტანტინეს ასული, ნინო ალექსანდრეს ასული, გრიგოლ და იოსებ ზაქარიას ძენი ქურდიანნი გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ ტფილისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტის წევრის

გიორგი ვასილის ძის დალაქიშვილის

ტრაღიკულად გარდაცვალებას ამა თებერვლის 19-ს, ქ. კავკავში. პანაშვიდები ყოველ დღე. საღამოს 6 საათზე (გუნიბის ქუჩა, № 44).
226

თავზარდაცემული ნადეჟდა მ[illegible] ასული დალაქიშვილისა, პატარა ლენა და თებრონია ზაქარიას ასული ქუმსიაშვილისა აუწყებენ ნათესავთ, მეგობრებს და ნაცნობთ ძვირფასის და დაუვიწყარ მეუღლის, მამის და ძის, საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტის წევრის

გიორგი ვასილის ძის დალაქიშვილის

ტრაღიკულად დაღუპვას ამა თებერვლის 19-ს, ქ. კავკავში. [illegible] პანაშვიდები ყოველ დღე, საღამოს 6 საათზე, განსვენებულის ბინაზე (გუნიბის ქუჩა, სახლი № 44) 226

ღრმად დამწუხრებული ნინო ვასილის ასული ძ[illegible], სერგო ვასილის ძე ძ[illegible], შვილები: მარიამი, სტეფანე, ალექსანდრე და ნიკოლოზი აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობებს პირველი—საყვარელ ძმის, მეორე—დაუვიწყარ სიმამრიშვილის, ხოლო მესამენი—ნაამაგდარ ბიძის

ალექსანდრე ვასილის ძე [illegible]შვილის

უდროოდ გარდაცვალებას. დაკრძალვა მოხდება ხუთშაბათს 22 თებერვალს [illegible], წმ. გიორგის სასაფლაოზე. 231

ხუთშაბათს დილით, თებერვლის 22-ს კალოუბნის ეკლესიაში გადახდილ იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი

მარიამ ივანეს ჯაჯანიშვილის-რომანიშვილის

სულის მოსახსენებლად, რაზედაც აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ ეფემია ქაიხოსროს ასული, ელიზბარ გიორგის ძე და ვერა გაბრიელის ასული ჯაჯანაშვილები და ირაკლი რომანიშვილი პირველის შვილისა, მეორის დისა მესამის მეუღლისა და მეოთხის დედისა მიბრძანდნენ დანიშნულ დროს. 230

ნიკოლოზ ალექსანდრეს ძე, დავით და გიორგი ნიკოლოზის ძენი ამირაჯიბი, ელენე ნიკოლოზის ასული დიდებულ ძისა ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ გარდაიცვალა

ნინა პავლეს ასული ყიფიანისა,

პირველის შვილის შვილი და მეორის—ცოლწული. ცხედარის გამოასვენებ[illegible] დღეს, 21 თებერვალს, დილის 10 საათზე, საკუთარი ბინიდან (სუდებნი ქუჩა, 20), ქაშვეთის ეკლესიაში. დაკრძალვა მოხდება კუკიის წ[illegible]ნინოს სასაფლაოზე. 229

6 ქართული პოლკი

ამით აცხადებს, რომ ის ოფიცრები, რომლებიც ჩარიცხული არიან პოლკში და არ გამოცხადებულან ჯერ, თუ პირველ მარტამდე არ გამოცხადნენ, წარდგენილი იქნებიან პოლკიდან ამოსარიცხავად.
1079

ქართ. დრამა. | ქართული კლუბი | წარმოდგ. № 36
ხუთშაბათს 22 თებერვალს 1918 წ.
ვალ. შალიკაშვილის ბენეფისი
15 წლის სასცენო და სალიტერატურო მოღვაწეობის აღსანიშნავად ვ. შალიკაშვილი გამართავს სადღესასწაულო წარმოდგენას.
წარმოდგენილი იქნება მისივე პიესა

გადაჭრილი მუხა

4 მოქმ.
მონაწილეობენ ქალნი: აბაშიძე ტ., დავითაშვილი ნ., ქიქოძე ა., ივერიელი ა., შოთაძე ა., ჩერქეზიშვილი ე. ვაჟნი: ვ. შალიკაშვილი, გვარაძე ნ., ზარდალიშვილი ი., თარალაშვილი ი., იმედაშვილი ა., იმნაძე გ. ჟღენტი ი., კობახიძე ი., მაჭარაძე ვ., ცაციშვილი კ.
დასაწყისი საღამოს $7^{1}/_{2}$ საათზე. რეჟ. ვ. შალიკაშვილი.
ბილეთები ამ თავითვე იყიდება ქართულ კლუბის კასაში. 1071

სრულუფლებიანი ქალ-ვაჟთა

გიმნაზია

[illegible],
აცხადებს, რომ მარტის 1-ლს იხსნება 6, 7, 8 კლასები.
მოწაფეები მიიღებიან ეგზამენით და უეგზამენოთ, თუ წარმოადგენს მოწმობას. ადრესი: ველაბრის ქუჩა 10, შესავალი ველაბრის შესახვევი 3, საკუთარი სახლი. თხოვნების მიღება 9—1 საათამდის. 4—5 ს. დამაარსებელის ბინაზე მიხეილოვის ქუჩა № 25, შესავალი ალექსეევის ქუჩიდან № 5. 1076

საქართველოს ეროვნულ საბჭოს

თაოსნობით ხუთშაბათს, 22 თებერვალს, შუადღის 12 საათზე,
ახალი კლუბის დარბაზში გაიმართება

კრება-მიტინგი

მიტინგის საგანია: „საქართველოს დღევანდელი მდგომარეობა და მობილიზაციის საკითხი. 1080

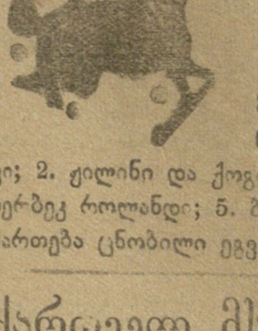

დიდი ცირკი
ძმ. ეფიმოვებისა

მიხეილის პრ., მუშტ. ახლო, საკუთ. ახლად შეკეთ. კაპიტალური საზამთრო შენობა, ტელეფ. 19—00.
დღეს, 21 თებერვალს, გაიმართება

დიდი საგლადიატორო წარმოდგენა

მთელი დასის მონაწილეობით. ჩამოვიდა ახალი შავი ნიღაბი. ჭიდაობს 5 წყვილი: 1. შავი ნიღაბი და იალოვე; 2. ქილინი და ქოგიმორა; 3. რაავგო და დობრინია; 4. ჟურს იარჩაკი და ხერბეკ როლანდი; 5. ბრონენოსცევი და იაგუარი. ანონსი: ამ დღეებში გაიმართება ცნობილი ეგვიპტელის ალის გასტროლები. 227

ქართველ მსახიობთა საპროფესიო კავშირის საბჭო აცხადებს,

რომ კავშირის წევრთა მორიგი, წლიური

საზოგადო კრება

დანიშნულია 1918 წლის მარტის 7-სათვის ქ. ტფილისს, ქართული კლუბის შენობაში დღის 12 საათზე.

კრების საგანი:

1. არჩევა კრების თავმჯდომარისა და მდივნისა.
2. წარსული მოქმედების ანგარიში.
3. მომავალი ხარჯთ-აღრიცხვა.
4. წესდების ზოგიერთ მუხლების შეცვლა.
5. სეზონების საკითხი.
6. კერძო მოხსენებანი.
7. არჩევა კავშირის საბჭოს თავმჯდომარისა და ორის წევრისა.

წევრთა საყურადღებოდ:

ვისაც რაიმე [illegible] აქვს კავშირის საბჭოს საზოგადო კრებამდე [illegible] ღით ადრე მაინც უნდა წარმოუდგინოს, შემდეგში ყოველი განცხადება და მოხსენება საბჭოს მიერ ამ საზოგადო კრებისათვის განუხილველი დარჩება და არც თვით საზოგადო კრებას წარუდგინება. 1078

[illegible]ლდ მომავალში ქუთაისში გამოვა ყოველ ორკვირეული ჟურნალი ქართულ ენაზე

„ხმა ებრაელისა",

მიძღვნილი ებრაელების ინტერესებს საქართველოში.
ვთხოვთ ამხანაგებს მოგვაწოდონ წერილები და კორესპონდენციები.
დროებითი მისამართი: Кутаисъ, Гелатская ул. № 85 С. Д. Цициашвили.
222

ტფილისი, 21 თებერვალი 1918 წ.

ერთი აზრი და ერთი მოქმედება.

იმ საშინელი უბედურების წინაშე, რომელსაც სულ ახლო მომავალი უმზადებს საქართველოს, ჩვეულებრივი, შაბლონად გადაქცეული პოლიტიკური საქმიანობა აღარა კმარა. ცხოვრებამ ყირამალა დააყენა ყოველივე პოლიტიკური ანგარიშები, ძირიან ფესვიანად შეიცვალა ჩვენი მდგომარეობა და ისეთი უფსკრულის წინაშე დაგვაყენა, რომელშიაც შეიძლება საუკუნოდ დაიმარხოს ქართველი ერის პოლიტიკური და ფიზიკური არსებობა. ჩვენ ჯერ კიდევ არ ვიცით, გამოიჩენს თუ არა ქართველი ერი იმდენს ენერგიას, რომელიც საჭიროა სამშობლოს დასაცავად; არ ვიცით, შეძლებს თუ არა ბრძოლას თავისუფლებისთვის. მაგრამ ერთი რამ მაინც პოლიტიკური პარტიების წმიდა მოვალეობას უნდა შეადგენდეს. უნდა დავანახვოთ მაინც ხალხს, ვაგრძნობინოთ მთელი სიმწვავე მდგომარეობისა. თუ თავს ვერ უშველის, თუ საბრძოლველად ვერ გამოვა, იგრძნოს მაინც, რომ კვდება, იგრძნოს მაინც, რომ დგება დღე აღსასრულისა. მთელი საშინელება ჩვენი მდგომარეობისა იმაშია, რომ ქართველი ხალხი ვერა ჰგრძნობს თავის სიკვდილს, ვერა ჰგრძნობს, რომ იგი გაჰყავთ და უფსკრულის კარამდე მიიყვანეს. პოლიტიკური პარტიების ვალია მთელი თავისი სიღრმით დაანახვოს ხალხს ის საშინელება, რომელიც თავს დაატყდა; პოლიტიკური პარტიების ვალია დაანახვოს ხალხს, რომ მტვრად იქცევა თავისუფლება, ოხრად დარჩება მიწაცა და სახლ-კარიც, ყველა მონაპოვარი რევოლუციისა, თუ როგორმე თავი არ დააღწია იმ მუხრუჭს, რომელიც პეტროგრადის ბოლშევიკების წყალობით ყელში გაიჭირა საქართველომ. ამ წმიდა მოვალეობის წინაშე უნდა მოისპოს პარტიული გაუტანლობა და ქართველი ხალხის ყველა მოჭირნახულე ერთად უნდა გამოვიდეს ხალხის წინაშე მწვავე მდგომარეობის ასახსნელად და განსამარტავად. ისეთი ამბები, რომლებიც ჩვენს გარშემო დატრიალდა, ფეხზე დააყენებს ხოლმე მთელს ერს, თუ მას განვითარებული აქვს უნარი თავის დაცვისა და შეგნება მდგომარეობისა.

დაე ყოველი კუთხე საქართველოსა განიმსჭვალოს იმ აზრით, რომ უდიდესი განსაცდელის წინაშე ვდგევართ. დაე გაერთიანებულმა ეროვნულმა დროშამ, პარტიული ორგანიზაციების წითელ დროშებთან ერთად მთელ საქართველოს მოჰფინოს საზარელი ხმა საქართველოს დაღუპვისა და გაყოფისა. დაე გაისმას ერთი აზრი სამშობლოს დაცვისა, რომ ამ საერთო აზრს, საერთო ამოძახილს მოჰყვეს საერთო საქმე, საერთო ბრძოლა სამშობლოს დასაცავად. ჩვენი წმიდა დანიშნულება ეს ვალი მოვიხადოთ ერის წინაშე. უნდა მივიდეთ ხალხთან, მივიდეთ ყველა ერთად, საერთო მწვავე გრძნობებით, საერთო გულ[illegible]ით და გამოვიწვიოთ, მოვუწოდოთ [illegible], ვისაც ჯერ კიდევ არ დაჰკარგვია [illegible] მისი სახე [illegible] სამშობლოს, ჩვენს ტურფა პატარა საქართველოს.

დავანახვოთ ხალხს მთელი [illegible] რომა, [illegible] ხალხს, რომ [illegible] მოჰხდეს სასწაული, [illegible] სამშობლოს დაცვას [illegible] ბა ქართველი კაცის [illegible] ძარღვებში კვლავ [illegible] ხლო გმირი ქართველისა, რომელიც თავის სამშობლოს [illegible] ნებ!..

ჩვენი ერის ბედი

ჩვენი წარსულის საშინელი ფურცლები კვლავ გადაიშალა ჩვენს წინაშე. მრავალი წელი მრავალის წამებით და მსხვერპლით მოპოვებული ჩანასახი თავისუფლებისა ერთიან წაიშალა, გაჰქრა, თითქოს არც ყოფილა და ყველაფერი ისევ ხელახლად უნდა დავიწყოთ: უნდა [illegible] გადამწვარი სახლების, [illegible] ადგილების, აწიოკებული ხალხის მიებში გაზიზვნის სისხლის [illegible] ისევ უნდა გაისმას ჩვენი უწყალო მდგომარეობის მწარე კვნესა, ცრემლით [illegible] სებული თვალებით [illegible], ყვირილი დახმარებისა და მფარველებისათვის! საუკუნოების უმაგალითო ბრძოლა თავის ეროვნულ პიროვნების შესანარჩუნებლად უნდა განახლდეს. იარაღი უნდა აისხას დიდმა და პატარამ, ქალმა და კაცმა, [illegible] უნდა [illegible] ზამთარ-ზაფხული ჩვენი მიწა, ხმალს უნდა [illegible] დღე და ღამ ყოველი ქართველი! აღარ იყო ჩვენთვის მოსვენება, აღარ [illegible] ბა ამიერიდანაც!..

ბოლშევიკების მთავრობამ [illegible] ამოგვლიჯა [illegible] მალეთს [illegible] ძვირფას [illegible]. მაგრამ ბათუმის [illegible]— ეს მთელი საქართველოს [illegible] ბაა, ეს მთელი საქართველოს [illegible] გადაწყვეტა, ეს [illegible] ქართველი ერის დაღუპვა. ბ[illegible] ყვერ[illegible] ჩვენი [illegible] დამშეული, [illegible] იქნება და [illegible] შევით, [illegible] ში. ჩვენი სახლის [illegible] თა ხელში იქნება და [illegible] წუხს უნდა [illegible] მოსვლას, მთელი ჩვენი [illegible] რიის დაპყრობას. [illegible] ზეულ ყველას სამაჰმადიანო [illegible] ლის ბედი [illegible], [illegible] ლუკმა უნდა გახდეს, მთელი სა[illegible]

თველო ოსმალეთის საკუთრებად უნდა გადაიქცეს.

მერე რას გვიქადის ასეთი ბედი? ძველი ომების, მწარე დღეების განახლებას. ოსმალეთისთანა ჩამორჩენილი და უკულტურო ერი მეორე არ მოიპოვება. თავის მრავალ საუკუნის ისტორიის განმავლობაში ოსმალეთს არა მიუცია რა კაცობრიობისათვის შემოქმედების არც ერთს დარგში. არც ერთს ერს ოსმალეთის ფარგალში უმაგალითო დევნის და გადაგვარების მეტი არა უნახავს რა. ჩვენც კარგად გვახსოვს მისი კლანჭები და ქართველი ხალხის უდიდესი ნაწილი ოსმალთა ძალადობამ შთანთქა და მოსპო სამუდამოდ. მეტის, ძლიერ ბევრს ადგილს, სადაც ოდესღაც ქართული კულტურა ყვაოდა, დღეს ჩვენი სახსენებელიც არაა. ოსმალეთმა ერთის ხრით და სპარსეთმა მეორეს მხრით გასტეხეს საქართველო და დაჰკარგეს რუსეთის თვითმპყრობელთა წინაშე...

მართალია, დღევანდელი ოსმალეთი სხვაა. მაგრამ ეხლანდელი მისი ევროპიელებული იმპერიალიზმი კიდევ უფრო საშინელი იქნება ჩვენთვის, უფრო მძიმედ დაგვაწვება კისერზე, უფრო ტლანქად წაგვ ჭერს ხელს კისერში. გაევროპიელებული ოსმალეთი დიდხანს იქნება გერმანის კაპიტალიზმის მონა და მის წაგებული ოსმალეთი გარედ, ჩვენში მოინდომებს დანაკლისის, გასაჭირის ანაზღაურებას, ჩვენზე გამოცდის გერმანელ იმპერიალისტების გაკვეთილების ღირსებას. და წინადაც თუ ჩვენსა და ოსმალთა შორის დიდი კულტურული განსხვავება იყო და ვერ ვურიგდებოდით მათ ბატონობას, კიდევ უფრო აუტანელი იქნება დღეს ის ჩვენთვის, როცა ჩვენი კულტურა უფრო ამაღლებულ ა და ბევრს საკაცობრიო სოციალურ თუ პოლიტიკურ იდეალს დავეწაფეთ. კონფლიქტი, განხეთქილება აუცილებლად წარმოიშობა და იგი დღითი დღე გამწვავდება, გართულდება. ქართველი ხალხის ყოველმხრივი განვითარება შეფერხდება, დაეცემა. ერი დაუძლურდება ეკონომიურად, კულტურულად და სისწრაფით დიქაინება სრული გადაგვარების, დაღუპვის გზაზე.

ეს შესახარი სურათი ნათლად უნდა ედგეს დღეს ჩვენს წინაშე და ცხადად ეხატებოდეს ყოველი ჩვენი მოქმედება. როგორც ჩვენს გაზეთში იყო ნათქვამი, ნიკოლოზ რომანოვის ტახტის დამსხვრევად იმიტომ არ ვიბრძოდით, რომ სულთანის მონები გავხდეთ, ვორონცოვები იმიტომ არ გაგვიძევებია, რომ ენვერფაშის გამოგზავნილი ბეგები გახდნენ ჩვენი მწყემსების ბრძანებლები!

დღევანდელი მდგომარეობა ერთს რამე გვკარნახებს, ერთს პასუხს მოელის ჩვენგან: თავი უნდა დავიცვათ, რათა სამუდამოდ არ დაიღუპოს საქართველო, მთელი ერი უნდა ადგეს, ვით ერთი კაცი თავის უფლების დასაცავად!..

ხამ. ფირცხალავა

ღალატი

ზავი ჯერ კიდევ არ არის საბოლოოდ შეკრული, ვინ იცის რა ცნობას მოიტანს დღევანდელი და ხვალინდელი დღე, მაგრამ ის, რაც მოხდა, რაც დეპეშებით გადმოგვცეს, წარმოადგენს საქართველოს დემოკრატიის ღალატს და სოციალ-დემოკრატიის ერთ ფრთას—ბოლშევიკებს პრინციპიალურ სიკვდილს.

ბოლშევიკების გაბატონების პირველ ხანებშივე, როდესაც ჩვენ ვხედავდით ორიგინალურ სტილით შეთხზულ მანიფესტებს და მინისტრებს, გვეგონა ვიდით, რომ არაგვეწამებინ ბოლშევიკების ეროვნული პრინციპები, მათი თვით გამორკვევის და თვითმართველობის იდეოლოგია, მაგრამ დღეს ბოლშევიკთა მთავრობის ნაბიჯებმა გადააჭარბეს ყოველ წარმოდგენას და ფეხ-ქვეშ სათელად გარდაიქციეს ერისათვის პატივისცემა.

ყოველი ერისათვის უმთავრესი საკითხი მუდამ იყო და არის ზავის პირობა, ძირითადი კანონები და აღებული ვალის საკითხები. როდის უნდა შეეკითხოთ ხალხის სურვილებს, ხალხის ინტერესებს, თუ არა ასეთ დიდ და საპასუხისმგებლო დროს? პეტროგრადის სოციალისტურ რევოლუციის პიონერები ერების თავისუფლების ცენის წინ ღმი საქართველოს საკითხებს სწყვიან, საქართველოს გულს ჰპოვენ, ფეხებს უხორკავენ, მტერს უთმობენ საქართველოს ნაჭერ ნაჭერ—ბათომის მხარეს და ერთხელაც კი არ ... თვით საქართველოს ხალხის სულისკვეთების გაგება! ბოლშევიკების ეს ნაბიჯი აღაშფოთებს გულდაუჯერებელ თვით უკიდურეს ბოლშევიკსაც, ყველას, რომელთათვის სამუდამოდ არ გამქრალა ერის პატივისცემის გრძნობა.

ბოლშევიკები უეჭველია გვეტყვიან, რომ მტერი მათგან მოითხოვდა კავკასიის საკითხის გადაჭრასაც და ჩვენ იძულებული ვიყავით სამარცხვინო პირობაზე დასტური მიგვეცა. მაგრამ ეს ერთად ერთი შესაძლებელი გამამართლებელი საბუთი ბოლშევიკებისა ყოვლად უსუსურია. ბოლშევიკებმა ხურჩილიც კი არ გამოსთქვეს, რომ მათ ფაქტიურად და ფორმალურადაც არ შეუძლიათ კავკასიის საკითხის გადაჭრა, არა სთქვეს, არ მოითხოვეს, რომ საზავო მოლაპარაკებაზე ყოფილიყო კავკასიის წარმომადგენელი. თუ შეიძლებოდა უკრაინელთა ბედის გადაჭრაში მონაწილეობა მიეღო თვითონ უკრაინას, რად არ შეიძლებოდა ისეთი მონაწილეობა კავკასიისა და საქართველოსი?

ამ შეუთებელ ურცხვინობით ბოლშევიკებმა დაარღვიეს ჩვენი თავისუფლება, ჩვენი დამოუკიდებლობა და ჩაგვ გდეს გონების მდგომარეობაში. ეს ღალატია არა მარტო იმ დეკრეტისა, რომელიც თვით მოღალატეებმა გამოსცეს, არამედ ეს ღალატია მთელი ერისა, მისი სიცოცხლის არსებობისა.

საქართველო ბათომს ვერ მოიგლეჯს თავის მკერდიდან, ვინც რა უნდა დაადგინოს. საქართველოს კიდევ დაფლეთა ჩვენი სამარე იქნება, შეჩერება ჩვენი ბლიბმიცემის, ოდნავ კულტურულ მუშაობის ჩახშობა, გალატაკება ხალხის, მონობის წესების ჩამოგდება ქვეყანაში. ბათომი კარია და გული საქართველოს სიცოცხლისა. წარმოიდგინეთ დანაწილებული რუსეთი! რა დამოკიდებულება შეგვიძლიან დავიჭიროთ ევროპასთან, თუ გამოთავთავებული სამთვროები და ერთეულები წინ დაგვიდგება ათობით და ასობით. რამდენი საბაჟო და ტეხნიკური კიდელი უნდა გადავლახოთ საეკონომიო და საკულტურო ღირებულებათა მიღებისათვის?

რუსეთის დღევანდელ პირობებში ბათომით უშუამავლოთ, პირდაპირ, მოკლეთ და სწრაფად ვზიარებით ევროპის სიცოცხლეს, ცივილიზაციას. ბათომის მოსპობა კი ამ ცივილიზაციის ჩაქრობა და მოსპობაა, ჩვენი სრული განადგურებაა.

ასი წლის განმავლობაში ჩვენ თავს არ მოსწრებია ასეთი უბედურება. ვინაც მუხანათ და სულით მდაბალ ქართველს უთქვამს, რომ ბათომის დაკარგვა კიდევ არ ნიშნავს საქართველოს დაღუპვას, ჩვენს ხელში იქნება ერთი იქნება მეორე ბათომი—ახალ-გზდა როთიო. ამ უბადრუკ აზრის პროპაგანდისტები საქართველოში უმალვე უნდა განადგურდნენ, როგორც უმეცრებისა და ბოროტების მქადაგებელნი.

ჩვენი დრო ფულის, საქონლის და ზარბაზნის დროა. ვისაც გონია, რომ სოციალისტურ ხანაში ვცხოვრობთ, ის უნდა მოვათავსოთ სულითა და გონებით შერყეულ ადამიანების სასახლეში, ვინაიდან ჩვენი აწმყო და მახლობელი მომავალი ცეცხლ-სიმაგრეების და ტყვია-წამლის მომავალია. ჩვენ არ გვინდა არც წამალი და არც თოფის წამალი, მაგრამ ჩვენი ნებისყოფის გარეშე ვიმყოფებით და იძულებული ვხდებით თოფითაც დავიცვათ ჩვენი სამშობლო და ხმლებითაც.

ფოთი საარაკო ქალაქია დედამიწის ზურგზე, რომელიც გამოჩენილია თავის სილარიბით, ველით, ჭაობით და სიმძულურით. საქართველომ მთელი სიმდიდრე რომ მიზიდოს ბაყაყების ამ სამშობლოში, მაშინაც ეს ვერ მოახერხებს ისეთ რიგიან სიმაგრის აგებას, რომ ყოველმა თავზე ხელაღებულ მატროსმა გვერდები არ ჩაუხილოს.

ბათუმი არა თუ შესანიშნავი ბუნებრივი და მოწყობილი ნავთსადგურია, ის ბუნებრივი სიმაგრეცაა, სადაც ჩვენი ხალხის სიძლიერეს ძლიერებათ აქცევს თვით კლდეები და ამაყად აღმართული ქედები მთისანი. ბათომი—განხორციელებული სილამაზე და სიმდიდრეა ჩვენი ქვეყნისთვის, იგი საფარია საქართველოს სიცოცხლისა, ის გზაა კულტურისა, ნაკადია როგორც ქიზიყელის მედნეირებისა, ისე ფრონის ხეობის მკვიდრის, როგორც რაჭველის, ისე გურულის და მეგრელისა. ბათომი მთელ საქართველოს, ყოველ ქართველის სარკეა, ოჯახია, გულია, იმედი და სასოებაა. ბათომი უყვარს ჩვენს ხალხს, იქ არის აკვანი რევოლუციის მოძრაობისა, იგი არის ძველ საქართველოს სავანეთა სატახტო ქალაქი, საიდანაც ჩვენ ხელი უნდა მივცეთ მთელს სამაჰმადიანო საქართველოს.

მტერმა ძალიან კარგად იცის, რა არის ბათომი და ამიტომაც ამოირჩია თავის დავლის ასაღებად ბათომი. ბოლშევიკებმაც იცოდნენ, რომ ბათომი საქართველოს თვალ მარგალიტია და ურჩ საქართველოს დასასჯელად ბათომი მოგვაგლიჯა.

მაგრამ ქართველი ხალხი მოღალატეთა ანკესზე არ წამოეგება და ნებას არავის მისცემს ჩვენი ხალხის გულის ამოგლეჯას.

ქართველობა ბათომის დამცველია და ნაჯახებითაც რომ შევრჩეთ უბედურ დღეებს, წერაქვებითა და ფრჩხილებით შევეკვეთებით მტერს, რომ გმირებად დავიხოცოთ ბათომის კალთებზე და მონები კი არ დაუბრუნდეთ ჩვენს დედებს და მამებს.

ბრძოლა საქართველოსათვის! ბრძოლა თავისუფლებისათვის! ჩვენს თვალ წინ იშლება ახალი ხანა ჩვენი ცხოვრებისა, იწყება ხანა ტანჯვა-წვალებისა, მაგრამ ვინც სამშობლოსათვის თავდადება იცის, მას სიკვდილიც ეცოდინება, რომელიც არ შეიძლება არ იყოს თავგამოდებით ბრძოლის შედეგად.

თედო ღლონტი.

ვინ არის გაკოტრებული?

ჩვენ აღვნიშნეთ, რომ დაწვრილებით პრაქტიკული საქმიანობის პროგრამის გადაშლა ამიერკავკასიის სეიმის წინაშე საჭირო არ არის, რადგანაც ეს პრაქტიკული საქმიანობა ეროვნულ-ტერიტორიალურ პარლამენტების კომპეტენციას უნდა შეადგენდეს. სოციალ-დემოკრატების მართლაც რომ გაკოტრებული პარტია, პარტია, რომელიც უმწეოდ მისჩანჩალებს ცხოვრებას უკან და თან ყოველ დღე თვალებ-დახუჭული დადის, ეს რა ამბავი ჰხდება, თუ ყველაფერი ეს მოსალოდნელი იყო, რატომ ჩემს პროგრამაში არა სწერია, პარტია, რომელიც მთლად ფაქტების მონად გადაქცეულა, ჰპიდავს და გაკოტრებულად აცხადებს იმ პარტიის იდეალებს, რომლის ყოველივე მოთხოვნილებას თვით ცხოვრების ულმობელი მიმდინარეობა ანხორციელებს. „ერთობა" სწერს, ჩვენ კარგად გვესმის, რომ სეიმი არ უნდა შეეხოს იმ საკითხებს, რომელთაც მნიშვნელობა არა აქვს მთელი ამიერ-კავკასიისთვისაო. თუ „ერთობა"-ს ეს ესმის, რაღად გვეკამათება მაშინ, როდესაც ჩვენ ვთხოულობთ სეიმის მუშაობის კომპეტენციის განსაზღვრას? ჩვენ არასოდეს არ გვითქვამს, ამიერკავკასიის მთლიანობა უნდა დაირღვესო. ჩვენ მუდამ ვამბობდით და ეხლაც ვამბობთ, რომ ამიერკავკასიის ერთა წარმომადგენლების მოგროვება ერთს დარბაზში სრულიადაც არა ნიშნავს იმ მთლიანობას, რომელსაც შეუძლიან უზრუნველჰყოს ამიერკავკასიის დამოკიდებულობა და ამიერკავკასიის დემოკრატიის ბრწყინვალე მომავალი. მთლიანობა ინტერესთა შინაგან შეთანხმებაზე უნდა დამყარდეს. თუ ინტერესთა ეს შეთანხმება მოხდა, ამიერკავკასია სეიმში არავითარი თანხმობა არ იქნება და ერთა თანამშრომლობასაც ეფემერული ხასიათი ექნება. ამნაირად შექმნილი მთლიანობა ვერ გაუძლებს არამც თუ ძლიერ პოლიტიკურ ქარტეხილს, უბრალო ნიავსაც კი. არსებობს თუ არა ერთა შორის თანხმობა, ე, ი. არსებობს თუ არა ის პირობა, რომელმაც უნდა უზრუნველჰყოს ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობა, ეს მხოლოდ მაშინ გამოჩნდება ნამდვილად, როდესაც ამიერკავკასიის ძირითადი საკითხები დაისმება გადასაწყვეტად. ჩვენ ერთხელ კიდევ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ძირითადი საკითხების გადაწყვეტას საჩქაროდ არა ვთხოულობთ. მაგრამ ისიც უნდა აღვნიშნოთ ერთხელ კიდევ, რომ შეუძლებელია სეიმმა ამ გზას გადაუხვიოს და თითონ დაიწყოს პრაქტიკული დადებითი კანონმდებლობა ნაცვლად ეროვნულ ტერიტორიალური პარლამენტებისა, რომელთა კომპეტენციაში უნდა შედიოდეს მთელი პრაქტიკული კანონმდებლობა. დაე სეიმმა მოუაროს ამიერკავკასიის საერთო საქმეებს, მაგრამ ვერც ამ საერთო საქმეებს გააკეთებს კარგად, თუ არ ეცოდინება, რა მიაჩნიათ თვით ამიერკავკასიის ერებს საერთო საქმედ და რა—თავის შინაურ საქმედ.

თუ ყველა იმის შემდეგ, რაც ჩვენს გარშემო ჰხდება, სოციალ-დემოკრატებისთვის ესეც კვლავ საკამათო საგნად გადაქცეულა, მაშინ გაკოტრებული ჩვენი პარტია კი არა, სოციალ-დემოკრატების პარტია ყოფილა.

ქართული პრესა

ქვეყანა დაღუპვის კარზეა მიმდგარი და ჩვენი მენშევიკების გამოფხიზლება და გონს მოსვლა მაინც არ იქნა და არა. მათი გაზეთი „ერთობა" წინანდებურად ორჭოფულად განაგრძობს:

„ჩვენ სრული უფლება გვაქვს ოსმალეთთან სეპარატიული ზავი შევკრათ და სრულიად დამოუკიდებელი პოლიტიკა ვაწარმოოთ. ამიერკავკასიის მცხოვრები განურჩევლად ეროვნებისა და რწმენისა მთელი საუკუნოების განმავლობაში ერთმანეთთან ეკონომიურად, პოლიტიკურად და საზოგადოებრივად მჭიდროდ დაკავშირებულია, ძველ საზღვრებში ყოფნა და განვითარება ჩვენი მომავალი ცხოვრების უზრუნველყოფლობისათვის აუცილებელი საქმეა და ვინც ასეთ ურთიერთობას დაავიწყებს, ის მთელ ჩვენ ცხოვრებას მოშლის და ყოველმხრივ გადაგვაგვარებს. რა ვთქვათ, რომ ამიერკავკასიაში ოსმალეთის მოდგმის ხალხი სცხოვრობს და ამ ხალხის ერთი ნაწილი ოსმალეთის ორიენტაციის მომხრეა და ოსმალეთთა ცხოვრებას ეტრფის. საერთოთ კი ხალხის დიდი უმრავლესობა ძველ საზღვრებში დარჩენის მომხრეა და ამ ამ საზღვრებში მცხოვრებნი ხალხი ყოველ მხრივ მჭიდროდ შეკავშირებულნი არიან. ვინ იტყვის, რომ შვეიცარიის გერმანელები, ან ფრანგები გერმანელებთან, ან ფრანგებთან ცხოვრებას მოინდომებენ და ამ გზით დაშლიდნენ შვეიცარიის დემოკრატიულ რესპუბლიკას. ასეთი ტენდენცია შვეიცარიის ხალხში არ არსებობს და ფართო დემოკრატიაში ადგილიც არ ექნება.

ჩვენში მით უმეტეს, როცა ჩვენი მეზობელი იმპერიალისტური სახელმწიფო—ოსმალეთი—ეკონომიურად, პოლიტიკურად მეტად ჩამორჩენილია და მის ბატონობის ქვეშ ამიერკავკასიის მცხოვრებთა დაყენება, ჩვენ გადაგვარებას მოასწავებს".

უფლება გვაქვს ოსმალეთთან ზავი შევკრათ და დამოუკიდებლად ვიმოქმედოთო, ბრძანებენ ჩვენი საარაკო პოლიტიკოსები. მაგრამ ამის უფლება არ ჰქონდათ, როცა ამას წინად ოსმალეთი თვითონ გვთხოვდა ზავი შევკრათო? თუ თავის უფლების განხორციელებას მაშინ შეუდგებიან, როცა ენვერფაშას გენერლები დაბინავდებიან იმ სასახლეში, სადაც დღეს ასე არხეინად განისვენებენ ჩვენებური მენშევიკები?

ნუ თუ დღესაც არ უნდა იგრძნონ, რომ მათმა პოლიტიკამ უკიდურეს განსაცდელში ჩაგვაგდო?

ომი თუ ზავი

უკრაინაში.

2 მარტს (ახ. სტ.) უკრაინის სახალხო რესპუბლიკის დელეგაციამ შემდეგი დეპეშა გამოგზავნა გზიდან—ფსკოვიდან ხარკოვში: გერმანიის სამხედრო მთავრობამ 4 დღით შეაჩერა ჩვენი დელეგაცია ფსკოვში, შემდეგ უარი გვითხრეს ბრესტ-ლიტოვსკში გაშვებაზე და სურდა თავისი მიზნებისათვის უკრაინის ძველი მთავრობა ეცნო. ეს ომს ნიშნავს, რომ გერმანიას ჰსურს ხელში ჩაიგდოს ჩვენი პური და პოლიტიკურად დაიპყროს უკრაინა ავსტრიელ-გერმანელ იმპერიალისტთა ძალადობის წყალობით, უკრაინის ყოფილ რადის სახით დეპეშა თავდება მოწოდებით დაიცვან უკრაინა და გაანადგურონ მტერი.

ბათომი, რადიო 18 თებერვალი.

გერმანიის ცნობა.

ბრძოლის ველიდან არავითარი ახალი ცნობა არ მოსულა.

იტალიის ფრონტი.

ვენიდან 2 მარტის (ახ. სტ.) ოარიოდით იუწყებიან, რომ იქ არავითარი ცვლილება არ მომხდარა.

დასავლეთის ასპარეზი

რეიმსის აღმოსავლეთით ჰესენის ნაწილი შეიჭრა პომპელის ფორტში. რეინელები და ვესტფალელები ღრმად შეიჭრნენ მტრის პოზიციებში. ჩრდილო-დასავლეთით ბადენის და ტიურინგენის ჯარებმა აიღეს უკანასკნელი თხრილები ტაგიურის სამხრეთ-აღმოსავლეთით; თებერვლის ბრძოლის შემდეგ მხოლოდ ეს ჰქონდა შენარჩუნებული მტერს.

მაასის დასავლეთ ნაპირზე რეინის ნაწილებმა აიღეს მტრის თხრილები, რომელიც საკუტის სამხრეთით არის. ნაყოფიერი დაზვერის შემდეგ ჩვენმა ჯარმა 400 ტყვე წამოიყვანა და თავის ნაწილში დაბრუნდა.

ზანბრეის ჩრდილო-აღმოსავლეთით ჩვენმა ქვეითა ნაწილმა და საპიორებმა მტრის თხრილები ჩაიგდეს ხელთ.

ამერიკის ჯარი დამარცხდა. დაჭრილი არის 12 ეიხეილის ლაშქარი ესტლიანდიასა და ლიფლიანდიაში.

აღმოსავლეთის ასპარეზი.

ბერლინიდან იტყობინებიან: ჩვენ დავედევნეთ მტერს, რომელიც რეჟიცაზე დამარცხდა. დავიკავეთ უკრაინის დედაქალაქი კიევი. პოდოლში საომარი მოქმედება წესიერად ვითარდება. ავსტრიელ-უნგრელებმა ლიპნოვასს და პროსკუროვას მიაღწიეს. ხოტინის და კამენეც-პოდოლსკის აღების დროს ორი კორპუსის და 3 დივიზიის კომანდა დაგვნებდა. ხელში ჩაგვივარდა 300 ზარბაზანი, 200 საველე სამზარეულო, რამდენიმე ასეული ეტლი, რადიო სადგური, ამუნიცია და სხვა საომარი მასალა და სურსათი.

ახალი ამბავი

◆ **ზავი ოსმალეთთან. ამიერკავკასიის კომისარიატს შეატყობინეს ბათუმიდან: სტამბოლიდან ცნობა მოვიდა, რომ ოსმალეთის მთავრობამ მიიღო სეიმის დეპეშა, რომლის პასუხი გამოგზავნილი იქნება.**

◆ გაზ. „საქართველო" რამოდენიმე დღეა არ გამოდის.

◆ **მკვლელობა.** 19 თებერვალს, ნაშუადღევის 1 საათზე ქალაქის თავი ელიავა პირდაპირი მავთულით იტყობინება ტფილისში, რომ კავკავში დილით 8 საათზე სასტუმრო „ევროპა"-ში თავისს ნომერში მოჰკლეს გ. გ. დალაქიშვილი. ფიქრობენ დალაქიშვილი მოჰკლეს სპეკულიანტებმა ან ყაჩაღებმა გაძარცვის მიზნით.

◆ **ლაპარაკი პირდაპირი მავთულით.** არზრუმნოვი ერევნიდან ეკითხება ტორონსიანს თუ რა იცის ულუხანუ და ჯამარლუს შესახებ.

ტორონსიანი, შემდეგი ოფიციალური ცნობა მაქვს მიღებული 17 თებერვალს უბნის კომისარიდან, რომ თათრებს და სომხებს შუა ბრძოლაა, ორივე მხარეს ბევრი მსხვერპლი ჰყავს. იმავე საღამოს მივიღე შემდეგი დეპეშა დაბალუდან, რომ სოფელ რეაზლუს თათრები შემოეხვიენ. მეტი ოფიციალური ცნობა არ არის. კერძო ცნობებიდან გვიგეგ, რომ 16 თებერვალს ქურთები დაეცნენ ქანახლიუს, სადაც იმყოფებიან სომხის ჯარები, შეტაკება მოხდა 17 თებერვალს დილით. გავაგზავნე მორიგებლად დელეგაცია, მაგრამ არ გაუშვეს შეიარაღებულმა თათრებმა.

◆ **საზავო ხელშეკრულება გერმანიასთან** გუშინ ტფილისში რადიო დეპეშა მოვიდა, რომ რუსეთის დელეგაციამ უკვე ხელი მოაწერა ხელშეკრულებას. ხელშეკრულებას საბოლოოდ დაამტკიცებს მუშათა, ჯარისკაცთა და გლ. დეპ. საბჭ. ყრილობა, რომელიც 12 მარტისთვის (ახ. სტ.) არის დანიშნული მოსკოვში.

◆ **კრილენკოს ბრძანება** მთავარსარდალმა კრილენკომ ბრძანება გამოსცა, რომ რადგან საზავო პირობები უკვე ხელმოწერილია, შეწყდეს ყოველგვარი საომარი მოქმედება, ხოლო ჯარი თავის პოზიციებზე დარჩეს.

◆ **გერმანიის და რუსეთის ზავი.** რადიო ბათომიდან სახალხო კომისარების დეპეშა:

რადგან გერმანელი მცარცველნი მიუხედავად საზავო პირობების ხელის მოწერისა, შეტევას განაგრძობენ და პეტროგრადს უახლოვდებიან, სახ. კომ. საბჭომ დაადგინა ყოველ ღონით და ენერგიით აწარმოოს დაცვა და ევაკუაცია:

მიიღოს ყველა საჭირო ზომები, რომ აფეთქონ და გაანადგურონ დარჩენილი ქონება, მისი გამოტანა დროზე ვერ მოასწრეს პეტროგრადიდან. თუ გერმანელები დაგვეცემიან, მტერს არ უნდა ჩაუვარდეს არც ერთი თოფი, არც ერთი ტყვია, არც ერთი ნაჭერი პური. იმ დაწესებულების უფროსი, რომლის ბრალით მტერს საომარი ან სასურსათო მასალა ჩაუვარდება ხელში, დაუყოვნებლივ იქნება დახვრეტილი.

◆ **ქართულ გიმნაზიასთან** არსებულ უფასო სასადილოს სასარგებლოდ შემოვიდა 63 მან. ა. დ. მაჭავარიანის მიერ შეგროვილი არზრუმში შემდეგ პირთა მიერ შემოწირული: ა. მაჭავარიანმა 3 მან., ნადირაშვილმა, ზ. კაპანაძემ, ვ. კურტანიძემ, დ. ლონდარიძემ, ა. გორგაძემ, დ. კაპანაძემ, გ. ოქროპირიძემ, გ. აბაშიძემ, ქ. ჯანელიძემ, დ. ჩიკვილაძემ, ერ. ოდიშარიამ, ი. ცინცაძემ, ნ. მელიამ, სასადილოს გამგეობა დიდ მადლობას უძღვნის ყველა ზემო აღნიშნულ პირთ.

◆ **ღვინის გაჭრობა.** პრესაში აღნიშნული იყო თავის დროზედ რომ 1917 წლის [illegible] ვენახეთა კავშირი, კავშირი რომელიც ამ [illegible] 17000 წვეროს—მწარმოებელს. კავშირთ-კავშირმა ტფილისში შეიძინა ყოფილი კუზანოვის ფირმა და მოაწყო ვაჭრობა. კახეთში კი კავშირთ-კავშირისთვის დაუთმიათ ყოფილი საუფლისწულო მამულის სარდაფები მუკუზანში და ზეგანში, სადაც გროვდება ღვინო.

◆ **სარაყამიში.** სარაყამიშიდან აგენტი ქებაძე 18 თებერვლის თარიღით ატყობინებს ამიერკავკასიის კომისარიატს: „დღეიდან კომიტეტის დადგენილებით განახლებულია სამგზავრო ბილეთების გაყიდვა და ბაგაჟის მიღება. მოსამსახურეები პროტესტს აცხადებენ, რომ შეიარაღებული არ არიან იმ დროს, როდესაც ბათუმის სადგურზე ყველა იარაღის ქვეშაა.

◆ **კათალიკოს პატრიარქის ავადმყოფობა.** კათოლიკოზ-პატრიარქს უარესობა ეტყობა. სიცხე 39,2, სუნთქვა 22, პულსი 100. ყოველდღე კონსილიუმი იმართება. წამლობენ ექიმები: გონაძე, ვირსალაძე, გომართელი, გედევანიშვილი, ჯავახიშვილი და ვოროხიოვი.

სოფლად და ქალაქად

ახალციხე,

4 თებერვალს აქ დაარსდა რაბათის ქართული დრამატიული წრე, რომელსაც სათავეში, სხვათა შორის, ჩაუდგნენ ახალგაზრდა სცენის მოყვარენი, ლ. ხუციშვილი, გ. იგითხანიშვილი, ლ. კანდელაკი, ჯამასპიშვილი და სხვანი. დაარსებიდანვე წრე გულმოდგინედ შეუდგა მუშაობას; წევრებად უკვე ჩაეწერა ორმოცამდე—საწევრო წლიური გასახადი 1 მანეთია. საგულისხმიეროა, რომ მცხოვრებნი შეხვდნენ წრეს გულთბილად და არ ზოგავენ თავიანთ წვლილს წრის სასარგებლოდ, მაგალითად შემოსწირეს წრეს: მ. დ. კვალიაშვილმა ოცი მან. პოლუმიკ ჩარიბაიამ ათი მან. და სხვა. პირველ მიზნად წრეს დასახული აქვს საკუთარ შენობის შექმნა რაბათში და იმედია ჩქარაც შეიძენს.

— პრაპორჩიკ ძიძიგურის მკვლელობამ, ახალციხეში გამოიწვია მაჰმადიანების დაპატიმრება, ჩხრეკა და [illegible] ცარცვა-გლეჯა. ამას სჩადიოდნენ და სამარცხვინოდ უმეტესად ქართ[illegible] ჯარის-კაცები. ესეთ საქციელს [illegible] ხელს უწყობდა პროვოკაცია. დ[illegible] მრეველი მაჰმადიანები სტუყვლა [illegible] თავისუფლეს საპყრობილიდან, მა[illegible] საუბედუროთ უმეტეს ნაწილს მათ დაკარგულ ნივთებისას ვერ ჰპოულობენ. ამისათვის ჯარის-კაცთა აღმასრულებელმა კომიტეტმა აირჩია კომისია, რომელიც მხნედ შეუდგა დაკარგულ ნივთების აღმოჩენას, მაგრამ მის მუშაობაში ერევიან ჯარის-კაცები და ხელს უშლიან ქურდების აღმოჩენაში. აქაური მაჰმადიანები, რათა კიდევ არ დაატყდეთ მათ, ესეთი უბედურება, იხიზნებიან სოფლად. უმეტესი ნაწილი მიდის აბასთუმანში და ს. აწყვერში, სადაც მაჰმადიანთ პოლკებია შემდგარი.

— როგორც გადმოგვცემენ დ. აბასთუმანში ძალიან სიაფე ყოფილა სანოვაგისა, მაგალითად, მაჰმადიანი გლეხები ჰყიდიან მცხოვრებლებზე ფუთ ფქვილს 14 მან. ქათამს 1 მან., იმ დროს როდესაც ახალციხეში ფუთი ფქვილი იყიდება 35—40 მან. და ქათამი 6—8 მ.ნ.

— აბასთუმანში სდგას 200 დე მაჰმადიანთა ჯარის-კაცი, დისციპლინა მათში საუცხოვოა და მათი წყალობით, ცხოვრება იქ თურმე თავის კალაპოტს არა სცდება.

ქ. ფოთი.

◆ ადგილობრივი სოც.-ფედ. ორგანიზაცია ამით აცხადებს პროვინციელ ამხანაგების საყურადღებოდ, რომ კვირას, 25 თებერვალს [illegible] 11 საათზე თეატრ—„კომეტა"-ში [illegible] დახდილი იქნება საოქალაქო პანაშვიდი კიტა აბაშიძისა და ამიტომ იმ პროვინციელ ამხანაგებს, ვისაც სხვა და სხვა მიზეზების გამო ცალკე არ შეუძლიანთ გამართონ პანაშ[illegible] მოგვიერთდენ.

◆ 3 თებერვალს გამართული ვოკალურ-ლიტერატურულ-მუსიკალური საღამო ძუკუ ლოლუას ინიციატორობით პროფესიონალურ სკოლის სასარგებლოთ მცხოვრებთა თხოვნით ხელმეორედ იქნა განმეორებული ცოტა შეცვლილი პროგრამით 13 თებერვალს დაიდგა I მინიატიურა: რაც არ მერგება არ შემერგება. განსაკუთრებით სცენის მოყვარეებში დამსწრეთა [illegible] რადღებას იქცევდნენ მომქმედნი [illegible] ნი: ნუცა ნორაკიძე (ნინოს როლ

და სტ. ხარაზიშვილი (თ დი ლუკა ამირხაურის როლში). II სხ. და სხ. სიმღერები შეასრულა პროფესიონალურ სკოლის მოწაფეთა ახლად შემდგარმა გუნდმა ძუკუ ლოლუას ლოტბარობით. III დაიდგა ვოდევილი—გლეხის ცხოვრებიდან IV ადგილობრივი ვაჟთა მომღერალთა გუნდმა იმავე ძუკუ ლოლუას ლოტბარობით შეასრულა ეროვნული ხალხური სიმღერები პროფესიონალურ სკოლის მოწაფეებმა ძუკუ ლოლუას უძღვნეს საჩუქარი. ხალხი ბლომად დაესწრო საღამოს წმინდა შემოსავალი ძუკუ ლოლუამ გაანაწილა სხვა და სხვა საქველმოქმედო საზოგადოების სასარგებლოთ. სხვათა შორის ჩვენს ორგანიზაციას შემოსწირა 200 მ., რისთვის სოც.-ფედ. კომიტეტი დიდ მადლობას უძღვნის ძუკუ ლოლუას.

◆ თანახმად კომისარიატის დადგენილების, ფოთის საგაჟო გიმნაზიის ჯარში გასაწვევი მოწაფეები დაითხოვეს 14 თებერვალს და გადაიყვანეს შემდეგ კლასებში მერვე კლასიანებს კი მისცეს სიმწიფის მოწმობები. უკანასკნელი მიიღო შემდეგ პირებმა: ვ. ბარაბაძემ, ალ. კანკავამ, შ. კილანდარიშვილმა, დ. კიშელავამ, კ. კიშელავამ, ი. ლოლუამ, კ. მაღნარაძემ, ვ. პოპოვმა, ვ. როტოვსკიმ, ვ. ტარხოვმა, გ. თუთბერიძე, ლ. კილოსანიამ, ხვედელიანმა, კ. ხუნწარიამ, ი. ცაავამ, ალ ჭყონიამ.

საქ. სოც.-ფედ. სარ. პარტიაში

ხვალ, 22 თებერვალს, საღამოს 5 საათზე, „სახალხო საქმის“ რედაქციაში დანიშნულია სოც.-ფედ. მუშათა კავშირის გამგეობის კრება ფრიად საჩქარო საქირბოროტო კითხვების გასარჩევად.

არეულობა ამიერკავკასიაში

განჯიდან ინჟინერი კოზეკო 18 თებერვლის თარიღით ატყობინებს ამიერკავკასიის კომისარიატს: „დილის 10 საათიდან სდ. ათამდე ეშელონები ბრძოლით მოდიოდნენ განჯით. სადგურის მოსამსახურეები ეფარებოდნენ ქვეს შენობას. ეშელონების დანაკარგი ჯერ გამოურკვეველია. რკ-ნის გზის აგენტებიდან მოკლულია მემანქანეს თანაშემწე და მძიმედ დაჭრილია კონდუქტორი ერისთავი. რკ. გზის თეატრი და სადგურის ახლო მდებარე შენობები იწვის. მოსამსახურეებს შორის დიდი შიშიანობაა. ალყევებამ უმაღლეს წერტილს მიაღწია. აუცილებლად საჭიროა ახალი აგენტების გამოგზავნა.

განჯიდან დამატებითი ცნობებს აწვდიან ამიერკავკასიის კომისარიატს »ხუთი საათის ბრძოლის შემდეგ განჯასა და ელიზავეთპოლთან (მსხვერპლი დიდი იყო ორივე მხრით) ჩვენ გაუჩერებლივ გავისტუმრეთ ეშელონები. ჯარის-კაცებმა მრავალი შენობა დასწვეს, როგორც სახაზინო ისე კერძო; დაარბიეს სასურსათო პუნქტები. გაცემულია განკარგულება ალუსხონ ზარალი. ცეცხლი ჩაქრა, და მრბეველები გარეკონ და ყოველი ზომა იხმარონ მშვიდობიანობის ჩამოსაგდებად. ჯავშნიანი ავტომობილი ტფილისში მოვიდა, საჭიროა ის მე გამომიგზავნოთ ამასთანავე გამომიგზავნეთ ტყვია, იარაღი და შაქარი და ფული გთხოვთ ეშელონებს მეტს ნუ გამოგზავნით. დაწვრილებით შემდეგ“.

თავმჯდომარე **ხახმამედოვი.**

სოხუმის ამბები

პირდაპირი მავთულით შემდეგ დამატებითი ცნობებს გვაწვდიან ბათომიდან 18 თებერვლის თარიღით:

„დღეს დილით ჯერ გაურკვეველი მიზეზის გამო სატუსაღოდან გამოუშვეს ყველა სისხლის სამართალში მიცემული პატიმარი, რიცხვით 100 კაცი. ხმები დადის, რომ ისინი ყაზარმებში წაიყვანეს და ყველა შეაიარაღეს. დილითგანვე ქალაქში დიდი შიშიანობა იყო, შუადღიდან ქალაქში საშინელი სროლა იყო. ქალაქში მილიციონერებს და წითელ რაზმელებს იარაღს ყრიდნენ.

„ხმები დადის აგრეთვე რომ მიშა წულუკიძე და ნაწილი წითელ რაზმელებისა აფხაზების მხარეს გადავიდა, დილითგანვე მოლაპარაკება აქვთ აფხაზებსა და ადგილობრივ სარევოლუციო ორგანიზაციებს წარმომადგენლებს, რომ ყოველი ღონე იხმარონ, რათა ამ არეულობით არ ისარგებლონ უპასუხისმგებლო ელემენტებმა და არ ჩამოაგდონ შუღლი და განხეთქილება

საქარ. ეროვნული საბჭო

19 თებერვალი

სხდომას თავმჯდომარეობს **ნ. ჟორდანია**, რომელიც საბჭოს მოკლედ მოახსენებს მომენტით, ბოლშევიკების ზავით გართულებულ მდგომარეობას ჩვენის ქვეყნისას და აღნიშნავს, რომ საჭიროა ასეთ ყოფასთან შებრძოლება, ეროვნულ ძალთა სრული ამოძრავება. ამ საკითხის გამო იმართება მეტად საგულისხმიერო აზრთა გაზიარება საბჭოში წარმოდგენილ ფრაქციათა შორის.

თ. ღლონტი (ს. ფ.) დღის უმაღლეს პოლიტიკაზე ლაპარაკი უკვე მორიგი საკითხია, მ გრამ არა ჩვენთვის, რადგან ჩვენ მუდამ ვლაპარაკობდით საქართველოს უმაღლეს პოლიტიკის საჭიროებაზე, არამედ იმათთვის, ვინც ამა ყოველთვის გაურბოდა და ვისაც ინტერესი რვა საათის სამუშაო დღის საზღვრებს არ სცილდებოდა. მართალია, უმაღლეს პოლიტიკას ჩვენ არ გადაუწყვეტთ იმიტომ, რომ ეს ჩვენ ხელთ არ არის, მაინც საჭიროთ მიგვაჩნია აქ ვილაპარაკოთ, თუმცა ვფიქრობთ, რომ სახელმწიფოებრივი პარტია უკვე იქონიებდა ამ მსჯელობას. ჩვენ კარგად ვიცით, რომ მათ წინააღმდეგ აზრების გამოთქმით არავითარ ზეგავლენას არ ვიქონიებთ, მაინც გვინდა ჩვენი აზრი გამოვსთქვათ.

დღევანდელი მდგომარეობა, მდგომარეობა მეტად აწვავე და რთული, ლოღიკური დასკვნაა ყველა იმისი რასაც ჩვენ კაი ხანია ვამბობდით და რისგანაც გაფრთხილებდით. ჩვენ, რა დადგა რევოლუცია, მოვითხოვდით საკუთარი ეროვნული პოლიტიკის წარმოება დაგვეწყო, მოვითხოვდით, რომ ქართველი ერი დამდგარიყო თვით გამორკვევის გზაზე ისევე, როგორც რევოლუციის დროს დაადგა ამ გზას უკრაინა, ფინლიანდია ლიტვა და სხვ. ქვეყნები. დღეს ბრმაც კი ხედავს, რომ უკრაინამ ასეთი გზით არაფერი არ წააგო. მას თუმცა ფედერალიზმის პრინციპი არ უარუყვია, მაგრამ დაიხსნა საშიშროება იმ გამთიშველ პროცესისა, რომელიც მთელ რუსეთს მოედო და რომელიც რუსეთთან ერთად უკრაინასაც დაღუპვას უქადდა, და დროზე გამოაცხადა დამოუკიდებლობა. ჩვენც შეგვეძლო ასეთი დამოუკიდებლობა გამოგვეცხადებინა რუსულ ორიენტაციის დაცვით.

სახელმწიფოებრივმა პარტიამ არა თუ შემოქმედებითი ნიჭი უმაღლეს პოლიტიკაში ვერ გამოიჩინა, საორგანიზაციო ნიჭიც ვერ გამოამჟღავნა ისეთ მორიგ საქმეში, როგორიც არის სურსათი. ჩვენ ხელთ ბევრი ისეთი ფაქტია, რომ ფრონტზე ურიცხვი სურსათია, ილუპება უპატრონოთ, ხოლო მის ახლო-მახლო ხალხი შიმშილით შჭდება.

ასეთ უნიჭობას შედეგი ისაა, რომ ჩვენ კვლავინდებურად პროტოპლაზმას წარმოვადგენთ და არა პოლიტიკურ ერთეულს. და თუ ჩვენ ესევე სახე შევრჩა პროტოპლაზმისა, ჩვენ ვიტყვით, არ დავმალავთ, თუ ვინ არის დამნაშავე.

ეროვნულ ყრილობაზე ნ. ჟორდანიამ განაცხადა: არც დაგვიანება გვარგებს და არც აჩქარებაო. ნოემბრის შემდეგ არ აჩქარებულხართ. რა გააკეთეთ? არაფერი! (ტაში. ვეშაპელი უპასუხებს: ეშელონები). თქვენი პარტია მრავალრიცხოვანია, იძახით, მაგრამ მოიგონეთ, რომ ას დღეში თვრამეტი პროცენტი დაგაკლდათ და დარჩებით შემდეგშიაც მრავალ რიცხოვან პარტიად, ეს კიდევ დიდი საკითხია. და მე ვფიქრობ, რომ თუ უმაღლეს პოლიტიკას გვერდს აუხვევთ, სიბრძნის მანტიის ქვეშ, რომელიც თქვენ ჩამოგიხსვთ, იქნებ იმავ პროტოპლაზმად დავრჩეთ. მე აქ დღეს არ მოვდიოდი მიტომ, რომ ჩვენს საბჭოს ფასი და მნიშვნელობა დაეკარგა ხალხის თვალში და ამაში თქვენ ხართ დამნაშავენი. მე მაქვს ფაქტები, რომ საბჭოს წევრები ხალხში საბჭოზე იძახიან: გროში—კაპიკი არ გააჩნია და რა საბჭოაო!

ნ. ჟორდანიამ ბრძანა, რომ ჩვენ რუსეთიდან ვიკვებებითო. ეს ზერელე ლაპარაკია და არა ფაქტი. სინამდვილე სხვას გვიუბნება. მე სარკინის გზო მოძრაობის ანგარიშებს გავეცანი 1913 და 14 წლებისას, ე. ი. ომის წინასწარ დროისას და იქიდან ვხედავ, რომ საქართველოდან რკ. ნის გზით 6—8 მილიონით მეტი სიმინდია რუსეთში გაზიდული, ვიდრე იქიდან ფქვილი ისიც რუსეთიდან კი არა, ჩრდილო კავკასიიდან. ჩვენ რომ ისეთივე შრომის ბეგარა შემოვიღოთ, როგორიც გერმანიაშია, და არც ერთი მტკავეს ლი მიწისა არ გავაცდინოთ, ჩვენ ჩვენ თავს თავისუფლად გამოვკვებავთ.

დასასრულ ვამბობ: დასთმეთ ის პოზიციები, რომელთაც დღემდე ანტიეროვნული ხასიათი ჰქონდათ, მაშინ ჩვენც მოგვიხმარებთ, სხვებსაც და კარზე მომდგარ გაჭირვებას იოლად მოვიშორებთ.

დ. ვაჩნაძე (ნ. დ.) დადგება ხოლმე დრო, როცა პარტია და ერი კი არ სწყვეტს თავის ბედს, არამედ ობიექტიური პირობები. ამიტომ მე ვწუხვარ, რომ აქ დღევანდელ გასაჭირს ერთს პარტიას აწერენ.

დღეს ჩვენ წავაგეთ. დღეს რომ დამოუკიდებლობაც გამოვაცხადოთ, ეს დამოუკიდებლობა აღარ არის. ჟორდანიამ რამდენიმე დღის წინად სეიმში ბრძანა, რომ ბოლშევიკების შემდეგ რუსეთისგან მონარქია მოგველისო. მაშ რაღად გვინდა რუსეთი? რუსეთი აღარ არის. ეს ფაქტია, რომელიც მარტო აქ კი არ უნდა ითქვას, არამედ ხალხში.

რაზე ვმყარებთ იმედებს? გვყავთ ჯარი? ფული? დამოუკიდებლობაზე აქვე, ტფილისში, უნდა მოვრიგდეთ. სულ ერთია ამას ტრაპიზონში გვათქმევინებენ. ერთად ერთი გზა—დიპლომატიური კომბინაციებია.

გ. რცხილაძე (ს. ფ.) ქართველ ხალხის პოლიტიკა არსებითად არის მენშევიკების პოლიტიკა. ეს ყველამ კარგად ვიცით. ეს პოლიტიკა დღემდე იმაში მდგომარეობდა, რომ არ გვნდა პოლიტიკური თვითშემოქმედება გამოგვეჩინოთ. ჩვენ, ე. ი. ჩვენი მენშევიკები, აკეთებენ იმას მარტო, რასაც გარემოება გვაიძულებსო. როცა ჩვენ ტრაპიზონში დამოუკიდებლობას მოგვთხოვენ, ჩვენც იქ მარტო და მაშინ მხოლოდ მივეღებთ ასეთ დამოუკიდებლობას. პოლიტიკა უ დრეს აქტივობის სფეროა, თქვენ კი მუდამ პასიური ხართ. ეს არის შეცდომა თქვენი პარტიისა და აქედან მთელ ქართველ ხალხისა.

დეკემბერში ოთხჯერ გამოგზავნა წინადადება ზავისა, ოთხჯერვე ამიერკავკასია დამოუკიდებელ ერთეულად იწოდებოდა. თქვენ ჯერ უპასუხეთ ჩრდილო სახელმწიფოებს მოველაპარაკებითო, მერე სეიმს ველითო, ბოლოს თ ნხმობაც გამოუცხადეთ, მაგრამ მგონი დაგვიანებით. დეკემბერში როდესაც ოსმალეთს სურდა თქვენთან მოლაპარაკება და დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ გიწოდებდათ. თქვენ, თუ მართლა ზავი გინდოდათ, ზავს ჩამოაგდებდით. დღეს რომ ზავს თქვენთან ვიდრე დამოუკიდებლობას ჯერ გამოაცხადებთ, არავინ არ შეჰკრავს, ეს ცხადია. დღეს იმათ რომ სურდეთ თქვენთან მოლაპარაკება, პასუხს მიიღებდით. ოსმალეთმა ზავი ბრესტში გამართა და წინადადება მოგცათ წარმომადგენელი ბრესტში გაეგზავნათ. თქვენ არ გაგზავნეთ. ეს არის პასივობა. დღეს კი სეიმში ზავზე ლაპარაკი არის მარტო ლაპარაკი, თეატრალობა და სხვა არაფერი. თუ ოსმალეთმა მოგვთხოვა, მაშინ გამოვაცხადებთ დამოუკიდებლობას. გაგონილა რომ ყოველთვის მარტო ის გააკეთოთ, რასაც მოგთხოვენ? თქვენ გამოსთქვით შიში, რუსეთს რომ ჩამოვშორდეთ, ძალა შავი ზღვით მოგვადგებაო. თქვენ ჯერ დამოუკიდებლობა არ გამოგიცხადებიათ, მაგრამ შავი ზღვით ორი ჯავშნოსანი მოვიდა სოხუმთან და ქალაქი გაანადგურა. ფაქტიურად თქვენ რუსეთს აღარ ეკუთვნით, არ ემორჩილებით ბოლშევიკურ მთავრობას, იქ რომ ბრძანებლობს. მაგრამ დღეს რომ დამოუკიდებლობაც გამოაცხადოთ, ამით ძალა არ შეგემატებათ, რადგან დღეს ძალა გამოცხადებას კი არა აქვს, არამედ ძალას.

მოგვიმატებს თუ არა ძალას გამოცხადება დამოუკიდებლობისა, ეს გამოცხადება საჭიროა. რუსეთი იშლება. მოდგა ჯერი ამიერკავკასიაზეც. რუსეთი ეხლა ისე მთლიანი აღარ არის, როგორც რამდენიმე თვის წინად იყო მაშინ შეგვეძლოთ დამოუკიდებლობის გამოცხადებით შეგვექმნა ძალა, რომელიც შინაც გამოგადგებოდათ და გარეთაც.

ერთად ერთი გზა—ფიზიკური ძალის შესაქმნელად არის ეროვნულ მთავრობის გამოცხადება. დიპლომატია, რომელსაც აქ გვირჩევენ, კარგი საქმეა, მაგრამ თუ მას საფუძვლად ძალა არ ექნება, არაფრად ღირს. აი გორი. გამოაცხადეთ მობილიზაცია. იქაური კომისარი ამ განცხადებას ახსნევინებს. აი თქვენი დიპლომატია! ქუთაისში კომისარმა ერთი თვით გადასდო მობილიზაციის გამოცხადება. აი თქვენი დიპლომატია!

ეხლა დადგა ის დრო, რომ ეხლავე დაარსდეს ეროვნულ ტერიტორიალური ერთეულები. ამათი შეერთებული ძალა ძალას წარმოადგენს. არა გამოვაცხადოთ, არამედ შევქმნათ ამიერკავკასიის ერთა ფედერაცია. საერთო ინტერესი ჩვენში ბევრია. უამისოდ ანარქია გაძლიერდება და ჩვენც დავიღუპებით.

კამათი, რადგან სეიმზე მეჩქარება ბევრი წევრი საბჭოსი, სწყდება.

ნ. ჟორდანია მოკლედ უპასუხებს ორატორებს და აქტივად თავის პარტიას იმას უთვლის, რომ მან შესძლო ის, რაც ვერც ერთ ქვეყანაში სხვებმა ვერ შესძლესო, სახელდობრ, ეშელონების გაგზავნა. ის ნაბიჯი, რომელსაც თქვენ გვირჩევთ, მაშინ რომ გადაგვედგა, ავანტიურა იქნებოდა. რცხილაძის აზრი მშვენიერია, მაგრამ დღეს ჩვენ გვაქვს აზრად ტერიტორიის დაცვა. ამიტომ საბჭომ უნდა გამოიტანოს დადგენილება, რომ ბათომის უიარაღოდ მიცემა არ შეგვიძლიან.

შემოაქვთ მთელი რიგი რეზოლიუციებისა. ბოლოს თავმჯდომარე კენჭს უყრის გ. ქიქოძის პროექტს და ი. ბარათაშვილისას. პირველს ხმას აძლევს 14, წინააღმდეგ 6 სა, ხოლო მეორეს 8 წინააღმდეგ 11 სა (ორმა თავი შეიკავა). ამ რიგად გადის რეზოლიუციის პირველი პროექტი, რომელიც ჩვენ გვაქვს ცალკე მოხსენებული მკითხველთათვის.

სხდომა ამით სრულდება.

ამიერ-კავკასიის სეიმი

მე 7-ე სხდომა. 19 თებერვალი.

გაიხსნა დღის სამის ნახევარზე. თავმჯდომარეობს **კ. ჩხეიძე**, მოისმენია სამანდატო კომისიის მოხსენება.

ა. ლომთათიძე, თავმჯდომარე სამანდატო კომისიისა, მოახსენებს სეიმს იმ დასკვნებს, რომელიც კომისიამ გამოიტანა. **დასკვნები ასეთია:** 1) კომისიამ მიაკუთვნა ამიერკავკასიის სეიმს ის ფუნქციები. რომელიც სრულიად რუსეთის დამფუძნებელ კრების დებულების 87 მუხლის ძალით ეკუთვნის მარტო ამ კრების კომისიას, სახელდობრ, განხილვა მანდატებისა და მათი დამტკიცება. 2) 22 იანვარს დამფუძნებელ კრებისთვის ამიერკავკასიის წევრთა კრებაზე გადასწყდა, რომ ერთის დეპუტატის მეორეთი შეცვლა შესაძლებელიაო; ხოლო სამანდატო კომისიამ, მიიღო რა მხედველობაში ამ სეიმის ავტორიტეტობა ხალხის თვალში და კომისიებში მუდმივ მუშაობის მუშაობის საჭიროება, ასეთი შეცვლა შეუძლებლად სცნო და უარყოფით გადასწყვიტა. 3) ფრონტის წარმომადგენლებზე სამანდატო კომისია გარკვეულ აზრს ვერ დაადგა. ამ საკითხზე კომისიაში სამი მიმართულება აღმოჩნდა, რადგან ფაქტი ფრონტის გაშიშვლებისა და უმთავრესად არა ადგილობრივ მკვიდრთაგან შემდგარ არმიის რუსეთში წასვლა ისეთი ფაქტია, რომელსაც კომისია ანგარიშს უწევს. ფრონტიდან არჩეულია დამფუძნებელ კრებისთვის ერთი ბოლშევიკი და ხუთი ეს-ერი. კომისიაში გამოთქმული მიმართულებანი ასეთი იყო: პირველი—წარმომადგენლობა მიეცეთ, მეორე—სრულებით სეიმში ფრონტის დეპუტატები არ იყვნენ დაშვებულნი და მესამე—წარმომადგენლობას ფრონტისას ჰქონდეს კერძობლივი ხასიათი, ე. ი. სეიმში იყვნენ მიღებულნი მარტო ისინი, ვინც დამფუძნებელ კრების წევრებად არიან არჩეულნი.

მთელი ამიერკავკასიის ოლქიდან არჩევისათვის შედგება 62 044 ხმისგან, ხოლო თუ ერთი-სამად შევამცირებთ, თანახმად 22 იანვარს მიღებულ დადგენილებისა, მაშინ იგი ედრება 20 681 ხმას.

კომისიამ შეიწყნარა აგრეთვე ის აზრი, რომ სეიმის წევრს აქვს უფლება წერილობითი უარი განაცხადოს წევრობაზე პრეზიდიუმთან. მათ ადგილებს დაიჭერენ კანდიდატები, რომელნიც წარსადგენ ფრაქციულ სიის მიხედვით უარის განმცხადებელ წევრის მოყოლებით იქნება მოხსენებული.

საბოლოო შემადგენლობა სეიმისა ასეთია: № 1—32, № 2—1, № 3—5, № 4—27, № 5—4, № 6—1, № 8—1, № 10—30, № 11—4, № 12—7, № 14—3, თუ რომელიმე მათგანი დღეს სეიმში არ გამოცხადებულა, კომისიას შეუძლებლად მიაჩნია მორიგი კანდიდატების მოწვევა.

მცირე კამათის შემდეგ სეიმი შეცვლას მხოლოდ უარის განცხადების შემთხვევაში იღებს. მაგრამ ცხარე კამათს იწვევს ფრონტის წარმომადგენლობის საკითხი. ეს-ერების ფრაქცია, რომელსაც უმთავრესად ეხება იგი მთელის თვის სიმძიმით, ცხოველ მონაწილეობას იღებს კამათში და მოითხოვს სამად გამრავლებული რიცხვი იყოს წარმოდგენილი ფრონტის ამომრჩევლებისა, ამასთანავე იმოწმებენ პოლონურ კოლოს, სათათბიროში რომ მაინც იყო, თუმცა პოლონეთი გერმანიას ჰქონდა დაპყრობილი. ეს-ერებს მხარს აძლევენ დაშნაკლები მხოლოდ ნაწილობრივ. **არზუმანოვი და შახატუნი** აცხადებენ, რომ ფრაქცია მათი (დაშნ.), თუმცა დაინტერესებულია ეს-ერები მრავლად იყვნენ მაინც იგი იძულებულია ხმა მისცეს იმ წინადადებას, რომ მათ დაეთმოთ მხოლოდ 5 ადგილი და არა სამად გამრავლებული. ამის წინააღმდეგ აზრს იცავენ „მუსავატის“ ფრაქციელები. ამ მხრივ გამოდგულია განსაკუთრებით **რასულ-ზადე**, რომელიც ამბობს: სეიმის დარბაზიდან არავინ არავის მიე რეკება. მხოლოდ გზას ამ დარბაზში შემოსვლისად უხსნიან იმათ, ვისაც სულთ მექანიკური უმრავლესობა შეჰქმნან. ეს ერები გვიუხნებიან დამოუკიდებლობის საკითხში საჭიროა მათი ყოფნა, რომ იგი უნდა გადასწყდეს რუსეთის მაშტაბით. თუ ამას ამბობენ, ისიც დაუმატონ, რომ ისინი თანხმობით მოქმედებენ სახალხო თავისუფლების პარტიასთან. ბოლოს საკითხის შესახებ აცხადებს: თუ ფრონტის წარმომადგენლობის საკითხი ეს-ერების სურვილის თანახმად გადასწყდა, რაც მათ მისცემს მეტ კურ უმრავლესობას და რაც შეეფერება სეიმის მოქმედებას, მაშინ ჩვენ იძულებულნი ვიქნებით განვიხილოთ საკითხი—შემდეგშიაც ვიყოთ სეიმში თუ არა?

საკითხი კენჭზეა მიმდგარი. ამ დროს „მუსავატი“ აცხადებს, რომ იგი კენჭის ყრაში მონაწილეობას არ მიიღებს. ეს-ერებიც, როგორც დაინტერესებულნი, თავს იკავებენ. მენშევიკები ხმას აძლევენ წინადადებას—ფრონტიდან იყოს 5 კაცი, რომელიც დამფ. კრებისათვის არჩეულია, სულ მათი ხმა 40. თავს იჭერს 33. ამრიგად საკითხი გადაწყვეტილია.

მაშინ ესერების ფრაქციის სახელით **ლორთქიფანიძე** აცხადებს, რომ ისინი პროტესტს აცხადებენ საკითხის ასე უს მართლოდ გადაწყვეტისათვის და ნიშნად პროტესტისა დღევანდელ სხდომიდან მიდიან. მთელი ფრაქცია დემონსტრატიულად დგება და დარბაზიდან მიემართება. გარეში საზოგადოება, ე. ი. ხალხი ცენტრი ტაშით აცილებს დემონსტრანტებს.

ნ. რამიშვილი წინადადებას იძლევა სიგვიანის გამო კრება გადაიდოს. მაგრამ თავმჯდომარე კენჭის უყრელად განაგრძობს კრებას.

ახლანზე ქ ხაფიკ ურხკი სეიმს მოახსენებს იმ სისხლისღვრას, რომელიც გუმბრის ახლოს სოფ. ქამარლიუსა და ულუხანლუში დატრიალებულა სომეხ-თათართა შორის. აღნიშნავს, რომ სომხის ოფიცრის განკარგულებით სომხის არტილერიას სრულებით შეუმუსრავს თათრების სოფლები.

ა. ხატისოვი თავის ვრცელ სიტყვაში ამბობს, რომ ეს ერთი რგოლია ჯაჭვიდან ამოგლეჯილი და ამიტომ მწარე სურათს არ აძლევს სეიმს. მოითხოვს, რომ ასეთი შეკითხვები ჯერ კომისიაში იყოს დაყენებული და მერე სეიმში გამოტანილი. მთავრობა უძლური. საჭიროა მასიური ბოროტებანი, ვის მხრივ ნაც არ იყოს წამოსული, სომხისა, თათრისა და ქართველისაგან, სასამართლოს გზით უნდა ისპობოდესო.

ამ საკითხის გამო პასუხს იძლევიან მთავრობის წარმომადგენლები: **ე. გეგეჭკორი**, სამხედრო საზღვაო კომისარი **გ. გოგნია და ჯაფაროვი.**

უკანასკნელი უფრო მიკერძოებით სიტყვას ამბობს, ვიდრე მთავრობის პასუხს. იგი ასე ათავებს თავის სიტყვას: მე ვეკითხები მოქალაქე ხატისოვს, რას ნიშნავს სომხურ არტილერიის დემონსტრაცია მშვიდობიან თათრის მოსახლეობაზე? თქვენ იცით, რა არის ცეცხლთან თამაში? ჩვენ ჩავაქრობთ იმ კოცონს, რომელიც იქ აღიგზნო, მაგრამ არა თქვენი ხელით, არამედ ამიერკავკასიის დემოკრატიის ხელითაო.

საკითხი მწვავდება. ამის თავიდან ასაცდენათ სეიმი აგვნებს—კამათებმა ამ საკითხის გარშემო გადაიდოს მეორე დღისთვის.

სხდომა დასრულდა 6-ნახევარ საათზე. შემდეგი სხდომა დანიშნულია მეორე დღის პირველ საათისთვის.

ჯარი

ჯარი, ჯარი და ჯარი!

გარეშე ძლიერი, წესიერად გაწვრთნილი ჯარისა არ არის ხსნა, არ არის ჩვენი საშველი!

ამას რომ ვამბობ, მხედველობაში მაქვს უმთავრესად არა გარეშე მტ... არამედ ჩვენი შინაური ანაწილ-დ... წილი ცხოვრება. ის ... წინ ... ანარქია ... ... ყველ ... ... ყვანი უილაჯობა და უღონობა ჩვ... არსებულ რეალურ ძალის მოკლე მთავრობისა, რომელსაც შედ... მოჰყოლია დანაშაულის სრული უპ... ხის მგებლობა კანონის წინაშე.

დღეს ყველანი ვხედავთ, თუ კუნოიბით მონების ულელქვეშ მყ... ხალხმა, როგორც კი მოისპო მის ც... თო მასაში შიში ფიზიკური სასჯ... წინაშე, რა დიდი პროცენტი მო... ისეთი პირებისა, რომელთათვისაც არსებობს ბოროტ ინსტინქტების მ... რე ამლაგმავი ძალა—ძალა შინაგ... ზნე-ბრივი და აი სწორედ, ამ პ... რომელნიც თავისი ამორალური... ბით მხეცთაგან არაფრით განირჩევ... დაუდგათ სასურველი დრო. იაფ... შოკარის ძებნით ალტყინებულნი, ... შეული ტყუპ-მგლების ხროვასა... დაძრწიან სოფლად და ქალაქად. ... ეპიდემიის ბაცილებივით მრავლდე... ეს ნაძირალები დღითიდღე და ს... ლავენ ერის დაღლილ-დაქანც... სხეულს, რომელსაც არ გააჩნია შესამუსრავად ლაშქარი ლეიკოციტე...

ჯარი, რომელმაც სასტიკი, შ... ლებელი ზომებით უნდა მოსპო... შავბნელ პირთა ალმაშფოთებელი რეში, რომელმაც სოფელ-ქალა... ადმინისტრაციის განმტკიცებით უ... დაამყაროს ქვეყნად წესრიგი და მ... დობიანობა, ჰ ერზე უფრო საჭი... ჩვენთვის, მაგრამ იგი სრულებით ... გვყავს დღეს ჩვენ.

ქართული კორპუსის გაჩენება ისევე სანუგეშო იქნება ჩვენთვის, ... გორც დამშეული ოჯახისათვის ... ცალიერ ბეღელზე მითითება. მარ... ლია, არსებობს ქართული კორპ... კორპუსი შეიცავს დივიზიებს, დივი... ები პოლკებს, პოლკები როტებს, მ... რამ როტებში ჯარის კაცები არ ა... და მაშასადამე, ყველა ეს აღნიშნუ... დიდი და პატარა სამხედრო ერთ... ლები არაფერს წარმოადგენენ გარ... ცალიერ სიტყვებისა.

ჯარი არა გვყავს და არც გვეყ... ლება იგი, თუ დროზე არ მივიღ... უკიდურესი ზომები. ან გამოცხადდ... ლი მობილიზაცია არაფერს მოგვცე... ნ, უარის შემთხვევაში, პოლკები შ... სების უმალვე გაიხრწნებიან და გ... იქცევიან ყოველგვარ უმზადესობ... ბუდედ, ასე რომ ხელში შეგვრჩ... ისეთი „ჯარი“, რომლის ასალაგმავ... ისევ ჯარი იქნება საჭირო. განა ს... მათ ზნეობრივად დაცემული და მ... მედ მოწამლული ჯარის დაშლა მერე მისი ხელახლა შეკრეპება, ... ალაგდეს და გამოძრავდეს იგი?—... თქმა უნდა, არა.

მაშ როგორ ვუშველოთ საქმე? რ... გორ დავაღწიოთ თავი ამ დაწყევლ... მდგომარეობიდან?

პირველი საშუალება ცოტაოდნ... მაინც წესიერი ჯარის შესაქმნელ... არის, ჩემის აზრით, შეგნებულ პირ... მასიური ჩაწერა ჯარში. ინტელიგე... ტური ძალები ჯარის-კაცების სახ... მრავლად უნდა გაეფანტონ პოლკებ... და, როგორც სიტყვით, ისე მაგალ... თით. უნდა გამოაფხიზლონ, აღზარდ... და სწორე გზაზე დააყენონ ჯარის ელემენტები მაინც, რომლებშიდ... არც თუ სულ ჩამკვდარა ავამიანუ... გრძნობა და სამშობლოსადმი სიყ... რული. ნუ თუ ეს შეუძლებელია? თუ იმ ერს, რომელიც თითქმის ავ... გარეშე უდგა უზარმაზარი რუსეთ... რევოლუციას, არ აღმოაჩნდება ... სათვის საკმაო ძალები? მაშ სად ა... ჩვენი ინტელიგენცია, სად არიან ... ნი პარტიული მოღვაწენი? ვი... არ აინტერესებს სამშობლოს თავის... ლება და მისი ბედიღბალი, ვისი ... ლიც ისე დაშრეტილა და მიმქრ... რომ საზოგადოებრივი მოტივებით უძლებელი გამხდარა მისი გამოც... ცხლება, იმათ პირს იმის შეგნ... მაინც გამოიჩინოს ცოტაოდენი ... ტივობა, რომ დღეს, არა თუ მთ... ერი, ყოველი ოჯახი და კერძო პ... მაშასადამე ის და მისი ოჯახიც, ... დის საფრთხეში ჩავარდნილა, და ... ჭიროა ამ მდგომარეობიდან ასე თუ ... თავის დახწევა.

მეორე საშუალებად სასურველ... რის შესაქმნელად უნდა ჩაითვ... დაუყოვნებლივ რადიკალური რე... ფორმის გატარება, რათა მთი ცხო... ბა აგებული იქნეს ნამდვილი ... კრატიული პრინციპების მიხედვ... ვისაც რუსული „ჩესტის“ ... და პ გონიის ახსნა დემოკრატ... პრინციპების სრულ გამარჯვება... ჩნია ჯარში, იმას დაუკვირდება

[illegible] ჩემი სიტყვები. ხოლო ვინც ჩუ-[illegible] იცნობს ისტორიის ჩარხის უკუღ-[illegible] დაბრუნებაზე ვისაც წესიერი ჯა-რის შესაქმნელად აუცილებელ საშუა-ლებად მიაჩნია ძველი დისციპლინის [illegible] და საკომანდო შემადგენ-ლობისთვის დაკარგულ უფლებათა [illegible] ახლა მინიჭება. იგი ზიზღის მეტს [illegible] იგრძნობს ამ სიტყვების გაგონე-ბაზე. პირველნი არ იცნობენ ჯარსა და მის შინაურ ცხოვრების ალბად, მეორენი კი... უნიადაგო მეოც-ნებენი თუ არიან.

[illegible] კი, ამ თავისუფლების დროს [illegible] მძიმე და აუტანელია სამხედ-[illegible] ჯარის-კაცსათვის, თუ [illegible] ხედავს მას. იგი მო-[illegible] თავის სახლსა და ოჯახს. [illegible] სახლში საკუთარ შრომით არ-[illegible] თავის ცოლ-შვილს ან მშობ-[illegible] სამხედრო სამსახურში მისი [illegible] არაფერს აძლევს მას, რის გა-[illegible] დიდ გაჭირვებაში ვარ-[illegible] ხელს მოკლებული მი-[illegible].

[illegible] სხვა პირობებში იხდის სამ-[illegible] ოფიცერი. ამ ჟამად [illegible] თითქმის სრულიად მოიშა-[illegible] სახელმწიფოებრივი მექანიზმი, [illegible] და გაიყინა კულტურული მუ-[illegible] უდიდესი ნაწილი ომისგან [illegible] ოფიცრობისა (ძველი [illegible] კადრს მე აქ მხედველო-[illegible] არ ვიღებ) დემობილიზაციის შემ-[illegible] უადგილოდ, რადგანაც მი-[illegible] წინანდელი მოღვაწეობის სარბიე-[illegible] ან გაუქმებულია ან დაჭერილია [illegible], რის გამო სამხედრო სამსა-[illegible] მისთვის არა უსია-[illegible], რომელიც იძულებუ-[illegible], არამედ ჩვეულებრივ [illegible], რომელიც მას მატერია-[illegible] ასე თუ ისე უზრუნველ ჰყოფს. [illegible] უსამართლობაა. ის გარე-[illegible], რომ პირველნი უმეტეს შე-[illegible] უსწავლელნი არიან, ხოლო [illegible] სწავლა მიღებულნი, სრულია-[illegible] ამართლებს ასეთ მდგომა-[illegible].

[illegible] ამისა, საჭიროა ოფიცრისა [illegible] ჯარის-კაცის რაც შეიძლება ზედ-[illegible] დაახლოვება. **უმცირეს სამხედ-[illegible] ერთეულებში (როტებში) საკო-[illegible] შემადგენლობა აუცილებლად [illegible] უნდა სცხოვრობდეს ჯა-[illegible] ერთად.**

[illegible] არის არც ბოლშევიკური [illegible] აზრი, არამედ ნა-[illegible] შექმნილი გარემოებით. ამ [illegible] ექნება ღრმა მორა-[illegible] მნიშვნელობა და უდიდესი პრაქ-[illegible].

[illegible] მბრძანებელმა, წყურ-[illegible] პირ-გამშრალმა ალექსანდრე [illegible], საგანგებოდ მისთვის [illegible] მიტანილი წყალი არ და-[illegible] დააქცია, როდესაც თა-[illegible] იმავე გაჭირვებაში ეგუ-[illegible] ნუ თუ ჩვენი წვრილი ოფიც-[illegible] მიიტანს მსხვერპლს, ან [illegible] არ უნდა იქნეს მიიტა-[illegible] მაშინ, როდესაც ეს საჭი-[illegible] საქმისათვის, რომლის სამსახუ-[illegible] ერთად ერთ მოვალეობას [illegible] დღეს?

[illegible] ერთი კლასი, ნურც ერთი [illegible] ნაირავითარი კორპორაცია [illegible] ნუ მიიღებს უდანაშაულოდ [illegible] სანტიმენტალურ პოზას და [illegible] თავს მოწამის ეკლი-[illegible] ვინით მაშინ, როდესაც მართ-[illegible] და [illegible] ქვეყანა მისგან თავ-[illegible] მოითხოვს.

[illegible] ფული იხარჯება დღეს [illegible] სამხედრო საქმისათვის, და სა-[illegible] უფლება აქვს მოითხო-[illegible].

[illegible] თითქმის უკვე ნახევარი წელი-[illegible], რაც სწარმოებს [illegible] ნაციონალიზაცია და, ნეტა-[illegible] ჩვენში ამ ხნის გან-[illegible]? დიდი ფუფუნი და ფუ-[illegible] კი არი (განსაკუთრებით [illegible] ამ მხრით ხაზინადარებს, რომ-[illegible] დღეობით მარჯნით [illegible] ფულის რიგება უხდე-[illegible] რაღაც კეთდება, რა-[illegible] ძირკველი ეყრება. ნამდვი-[illegible] ამ საქმიანობის შედეგი ლა-[illegible] კი მოჰგვრის მწირე [illegible]... აშკარაა, საქმის მეს-[illegible] გამოიჩინეს ვერავითარი [illegible] უნარი. [illegible] ფანტაზიის დიდი სი-[illegible] ცენტრალურ საც [illegible] მისი ფ[illegible] სიმდიდ-[illegible], ზიზილ პიპილები, [illegible]

თელ-ყვითელი მაუდების შეხამება... და მერე როდის? მაშინ, როდესაც ლამის არის საუკუნოდ დასამარებულ ქვეყანას შავი სუდარა გადაეფაროს თავზე!

აი თურმე რა ყოფილ ჯარების სა-ნატრელი ნაციონალიზაცია!..

არ ვიცი, ეგებ კერძო პირები არ იყვნენ აქ დამნაშავე, ეგებ მხოლოდ არსებული პირობებია მიზეზი მუშაო-ბის ამგვარი უნაყოფობისა. მაგრამ ერთი კი ცხადია: ჯარი არა გვყავს, არა გვყავს ის ჯარი, რომელსაც მხო-ლოდ ერთს შეუძლია სიკვდილის პი-რამდე მისული ქვეყნის ხსნა და გა-დარჩენა. იალბუზის წვერზე მინდა ავიდე და იქიდან გადმოვსძახო ქართ-ველ ხალხს: „ჯარი, საჩქაროდ ჯარი, თორემ, იცოდე, დაიღუპები!“

ქ. ჰიჰინაძე.

ჩვენში გ ბატონე-ბული პარტია:

ვინ არ იცის რომ რომ საშინელ მდ-გომარეობაში იმყოფება კავკასია და კერძოთ საქართველო. აი ასეთ დროს, როდესაც რეაქციის შავი ღრუბლები შემოგვესწოლია ჩრდილოეთით, როდე-საც უკან მომდგარი „მტერი“ ულმობ-ლად წალეკვას უპირებს საქართველოს სახლსა და მამულს, როდესაც მისი სისხლიანი კლანჭები ჩვენი ერის ახ-ლად აკოკრილ თავისუფლებას ემუქ-რება, იცით რა ხდება საქართველო-ში?!. კვლავ შური, მტრობა და პარ-ტიული ქიშპობა...

თითქმის ოთხი თვეა მას შემდეგ, რაც ბარცხანაში (ბათუმის ოლქი) დაარსდა სოც.-ფედერალისტთა სარე-ვოლუციო პარტიის რაიონული ბიუ-რო. წევრები უმეტესათ რკინის გზის და ფაბრიკა-ქარხნის მუშებისაგან შე-სდგება, აქვე გამოყოფილია ახალგაზრ-დათა ჯგუფი და ჯარის-კაცთა სექ-ცია, ყველგან მეცადინეობა წესიერად მიმდინარეობს.

რაიონულ ბიუროშივე გამოყოფი-ლია ჩვენი „მებრძოლი რაზმი“, რო-მელიც ბათუმის მთავარ კომიტეტის „მებრძოლთა რაზმთან“ ერთად მოქ-მედებს შეთანხმებულად.

როგორც ყოველგან ისე ბარცხანა-შიდაც მმართველობის სადავე ჩვენს ს.-დემოკრატებს შერჩათ, ამიტომ რო-გორც მოეპრიანებათ ისე იქცევიან სხვა პარტიის მიმართ. კვირას, 5 თე-ბერვალს განზრახული იყო საღამო გა-გვემართა ბარცხანის სახალხო სახლში და წინ და წინ მოლაპარაკება გავმარ-თეთ ბარცხანის თეატრალურ გამგეო-ბასთან. გამგეობის თავმჯდომარე ძა-ლიან შეწუხდა, იშოშმინა, სთქვა კვი-რას ჩვენ უნდა დავდგათ წარმოდგე-ნაო, მაგრამ რადგან ყოველივე ტყუი-ლი გამოდგა გამგეობის თავმჯდომარე იძულებული იყო, დარბაზი დაეთმო.

თქვენ იქნებ გგონიათ რომ ყოვე-ლივე ამით გათავდა?.. საღამოს ში-ნაარსი შედიოდა ახალგაზრდა მგოს-ნის ივ. ყიფიანის სიტყვა და წარმოი-დგინეთ თქვენ, თითქმის გამგობის ყო-ველმა წევრმა ამ სიტყვის თქმის წი-ნააღმდეგ გაილაშქრა მათი თავმჯდო-მარის ზეგავლენით. გამგეობის თავ-მჯდომარე „მოიბოლშევიკებს“ და გა-საკვირისაც არ არის ლენინ-ტროცკის ტაქტიკა რომ შეეთვისა, როგორც სიტყვისა და პრესის თავისუფლების „მოყვარეთა“.

უნდა მოვაგონო მაგ უპადრუკ-პო-ლიტიკოსებს, რომ შავ რეაქციის დრო-საც კი, როდესაც ჟანდარმ პოლიციის შავი, სისხლიანი ხელები მძლავრუჭით უჭერდა ჩვენს თავისუფალ აზროვნე-ბას, მაშინაც კი ნებას აძლევდნენ ყო-ველთვის და ყოველ საღამოზე სიზუ-ლიად „უკანტროლოდ“ სიტყვის თქმას. მაშ განირჩევიან ჩვენი „მუშათა პარ-ტიის“ მოძღვარნი ძველი მთავრობის მოხელეთაგან, თუ მგონი კიდევაც სჯობიან?!.

მაგრამ ყოველივე მათი „საქმენი-საგმირონი“ როდესმე ისტორიის სამ-სჯავროს წინაშე დაისმება და მაშინ ყოველივე მათმა სინიდისმა ზღოს!..

მიუხედავად ყოველგვარ დაბრკოლე-ბათა საღამო შესდგა და სიტყვა ბ. ივ. ყიფიანისა მაინც იქნა თქმული. სა-ზოგადოებამ ორატორი მხურვალე ტა-შის-ცემით დააჯილდოვა, ამასთანავე ის არის აღსანიშნავი, რომ მთელი დემოკრატიული საზოგადოება ძალიან ინტერესით და გულდასმით უსმენ-და ორატორს, რომელმაც ფართოთ და სხარტულად აუხსნა ხალხს ჩვენი მძიმე [illegible] პოლიტიკური [illegible].

საუცხოვოთ შესრულებულ იქნა, ბა-კი წერეთლის 3 მოქმედებ. კომედია „კინტო“ ქართველ მსახიობების მიერ. შემდეგ ილიკო ქურხულმა, რამოდენი-მე სიმღერა შეასრულა თვის „სახ-ხოო“ რეპერტუარიდან. ლიტერატუ-რულ განყოფილებაში ივ. ყიფიანმაც მიიღო მონაწილეობა და თავისი მხა-ტვრული ნაწარმოებებით მოხიბლა მთელი საზოგადოება, თორმეტის ნა-ხევარზე საღამო გათავდა და ძალზე ნასიამოვნები საზოგადოება ჩხიარუ-ლათ დაიშალა.

შახო.

მე-2 საარტილერიო ბრიგადის ჯარისკა-ცებს.

ზოგიერთი ახალგაზრდა მოხა-ლისედ ჩაეწერა ტფილისში მდგარ მე-2 ქართულ მსროლელთა სა-არტილერიო ბრიგადაში, მაგრამ აქამდე არ გამოცხადებულა. ბრი-გადის კომიტეტი გადაჭრით აც-ხადებს, რომ ვინც ჩაწერილია და ამა წლის მარტის პირ-ველამდე ბრიგადაში არ გამო-ცხადდება—იგი ჩაითვლება რე-ვოლიუციონურ ჯარის დეზერ-ტირად და სამშობლოს მოღალა-ტედ. მათი გვარები გამოცხადე-ბული იქნება გაზეთებში.

კომიტეტის თ-რე ქ. რაჭველიშვილი.
მდივანი გ. ეგნატაშვილი.

P. S. ვსთხოვთ ტფილისის და ქუ-თაისის გაზეთებს ეს განცხადება გა-დაჰბეჭდონ.

სომხეთის ეროვნულ საბჭოს მოწოდება

სომხ. ეროვნულ ნაწილებს.

ოსმალთა ლაშქრის მთავარ-სარდა-ლი თავისი წინსვლის გასამართლებ-ლად სომხის ტერიტორიით გვითითებს იმ ძალმომრეობაზე, რომელსაც სომე-ხი ჯარისკაცები ხმარობენ ომ[illegible] მშვიდ მცხოვრებლებზე. აღნიშნული განცხადების შესახებ გამოძიება უკვე დაიწყო.

ენერგიული და [illegible] გამო-ძიება გამოარკვევს საქმის ვითარებას და დამნაშავენი სასტიკად იქნებიან დასჯილი ომი[illegible] დროის შესაფერისი კანონების ძალით. მაგრამ მიუხედა-ვად გამოძიებისა და მისი შედეგის მოლოდინისა, სომხის ეროვნული საბ-ჭო, როგორც მშობელი ერის დარაჯი და მოპოვებულ თავისუფლების დამცველი, არავითარ ექსცესს არ მოით-მენს ცალკე უპასუხისმგებლო პირების მხრით, რომელნიც შეურაცხყოფენ დატანჯულ ერის წმიდა საქმეს, იმ ერის, რომელიც იბრძვის კულტურისა და თავისუფლებისათვის.

თუ ქურთებისა და ოსმალთა ბანდე-ბი კვლ ვინდებურად დაღვრ ან უდ-ანაშაულო სომეხ ქალების და ბავშვე-ბის სისხლს, დაკმაყოფილდით მხოლოდ ნამდვილ დანაშავეთა უმოწყალო დე-ვნით და სასტიკად დასჯით, ხოლო მათ ამგვარ მოქმედებას ნუ უპასუ-ხებთ მშვიდობიან მუსულმანთა წინა-აღმდეგ გალაშქრებით: ესენი თქვენი მფარველობით უნდა სარგებლობდნენ ყოველგვარ პირობებში. არავითარ შემთხვევაში არ უნდა დაუშვათ, რომ ერთი უპასუხო სმგებლო სომხის სამწუ-ხარო ექსცესმა საბაბი მისცეს ისეთი გულშემზარავ [illegible], რომელიც ოსმალთა და [illegible] ბანდები სომხების მიმართ ხმარობენ და რომლისათვისაც ისინი პასუხისმგებელნი არიან კულტურულ კა-ცობრიობის სინიდისის წინაშე. ამის გამო სომხის ეროვნული საბჭო მოგიწო-დებთ ენერგიულად ებრძოლოთ ძალ-მომრეობას, რომელიც სირცხვილს ახმა-რებენ მშვიდობიან მცხოვრებთა წინა-აღმდეგ და თუ საჭირო იქნება, შეია-რაღებული ძალაც იხმარეთ.

საბჭოს თავმჯდომარე
აგარონიანი.

მოწერილი ამბები.

ს. თიანეთი. ერწო-თიანეთის კო-მ[illegible]ის ნ. ქუშიაშვილის კანცელია-რიის ოთახიდან ბოროტ მოქმედთ წ უღიათ 20000 მან კარები და ფუ-ლის შესანახი მაგიდა ხელოვნურად [illegible] გაღებული, ბოროტ-მოქმედნი

ჯერ ვერ აღმოაჩინეს, თუმცა ზომები არის მიღებული ქურდების საპოვნე-ლად.

სიძვირე აქაც ფართოთ იკიდებს ფეხს. გირვანქა ძროხის ხორცი 2 მან, ცხვრისა 3 მან., თევზი 4 მან. და სხვა. ნავთისა ნასახიც კი გასწყდა, თუ იშოვნით კერძო პირთაგან საზღა-პრო ფასებში 2 მან.—3 მან.

1917 20 ნოემბრიდგან აქ არსე-ბობს საკვირაო სკოლა. პირველში მსურველთა რიცხვი მრავალი იყო მხოლოდ ამ ბოლო დროს იკლო—სჩანს გულგრილობამ თავი იჩინა. ჯარისკა-ცთა მობილიზაციაში, რომელიც გან-ზრახულია 25 წლამდის, მოჰყვა თია-ნეთის მაზრის აგრონომი გ. რცხილაძე. მას დიდი შრომა და ამაგი მიუძღვის თიანეთის კოოპერატივის წესიერ მოქ-მედებაში. საზოგადოება პატივისცემით და სიყვარულით აცილებს მას სამშო-ბლოს დასაცველად.

ახალსენაკი. სენაკის მაზრის სახა-ლხო მასწავლებელთა საყურადღებოდ. თანახმად დაა. საქ. სახ. მასწავლე-ბელთა აღმასრულებელ კომიტეტის მოწერილობის 14 თებერვლიდან ამა წლისა, 3-ს მარტს, დღით შაბათს, ნაშუადღევის 2 საათზე მოხდება სე-ნაკის მაზრის სახალხო მასწავლებელ-თა ყრილობა ქ. ახალ-სენაკში, ნორ-მალურ ორკლასიან სასწავლებლის დარბაზში სამაზრო ინსპექტორის ასარჩევად, ამისათვის მოუწოდებთ ყველა ამხ. მასწავლებელთ დაესწრონ ყრილობას და მიიღონ არჩევნებში მონაწილეობა,

დას. საქ. სახ. მასწ. კავშირის ახალ სენაკის ფილიალის გამგეობა.

დაბა ქობულეთი. ამ სამი დღის წინად აქა ახლო მდებარე რუსების სოფელს რომანოვკას, შესია სოფელ ხუცუბნის და ალამბარის ზოგიერთი მცხოვრებთაგანნი, დაანგრიეს სახლები და გაიტაცეს ქონება, არ დაუტოვეს რუსებს შინაური საქონელი, არც ფრინ-ველები: სხვათა შორის დამარილებუ-ლი ღორის ქონიც კი წაიღეს. ამის გამო ახლად არჩეულმა კინტრიშის უბნის კომისსარმა მემედ გოგიბერიძემ დანიშნა ჩვენს დაბაში 16 თებერვალს საჯარო კრება. ამ საქმის გამო აგრე-თვე ჩამოვიდა ბათუმიდან 100 ჯარის კაცისგან შემდგარი რაზმი, ამ ქართ-ველ ჯარის წარმომადგენელმა ბატო ს ბაშვილმა მოსთხოვა საზოგადოებას დამნაშავე პირები: ჯერ-ჯერობით მის-ცეს ხუთი კაცი მეთაურთაგანი. რომ-ლებიც დატყვევებულები წაიყვანეს ბათომში.

წინადადება მისცეს ყველა სოფლის მცხოვრებლებს რომ დაიცვან წესიე-რება და პასუხი აგონ თუ რაიმე ავა-ზაკობა მოხდა სოფლებში.

ამ სამი დღის წინად თავს დაესხნენ აქაურს წითელი ჯვრის ექიმს და მოს-თხოვეს ფულები რომლისგან. ფულის მაგივრად, მიიღეს რევოლვერიდან გა-მოსროლილი ტყვია. მოკლულ იქნა ერთი ავაზაკი. გვარად ცენტერაძე ქო-ბულეთელი მაჰმადიანი:—ეს ერთი თვეა ისეთი ღამე არ გასულა, რომ ვინმე არ გაცარცვონ; ამას წინად სო-ფელ ხუცუბანში გასტეხეს ამავე სოფ-ლის კოოპერატიული სავაჭრო, გაიტა-ნეს 1500 მანეთის საქონელი: ასეთივე ამბებია ციხისძირში, ჩაქვში და სხ.

ნ. შავგურიელი.

გამომცემელი
სამხედრო უფროსობა
რწმუნებული მთავარ კომიტეტისა

ექიმი
ნ. გ. მრევლიშვილი
მასწავლებლად ნამყოფი კიევის ქა-ლაქის საექიმო სასწავლებლის და ინ-[illegible] ნად კიევის ქალაქის საავადმყო-ფოს მიიღებს საექიმოდ საშვილოსნო ავათმყოფთ 4—6 საათზე კვირის გარ-და ნიკოლოზის ქუჩა № 22. ვორონ-ცოვის ძეგლის ახლო. 193

ვა ფავლით
ქართულ სიმღერა-გალობას
და
ვამზადებთ მომღერალ მგალობ-ლებს [illegible] სახალხო გუნდისთვის. მიიღება და ჩაწერა ძმ კავსაძეებთან (ქართულ ბანკ-ში და ქალაქის გამგეობაში).
სწავლა-ვარჯიშობა: ჩუღურე-თის ნიკოლოზის კლასი. სამშაბ. და პარასკევობ საღ. 5—8 ს. გამოც-დილნი მომღ.-მგალობელნი მიიღე-ბიან ჯამაგირით, 1077

ექიმი
ვ. მუსხელიშვილი
იღებს ავადმყოფთ დღის 12—2 საათ. ყორღანოვის ქ. № 6.

ექიმი
მ. ო. ზანდუკელი
ასსისტენტი მოსკოვის სანატორიუმ სამკურნალ. ექიმ ნ. მ. კიშკინისა იღებს შინაგან და ნერვების ავათმყო-ფებს (ფსიხოთერაპია) სამშაბათს, ოთხშაბათს, ხუთშაბათს, დ პარასკევს 3—5 ს. ოლღას ქ. № 22. 132

ექიმი
გ. გ. ნარიმანოვი
ვენერიულ, კანის, ათაშანგის და მისი შედეგებისა. წამლობა „606“ და „914“ პრეპარატებით. ავადმყოფები მიიღება ყოველ დღე საღ. 5 ნახ. ს.-დან 8 ს.-დე. მიხეილ. ქ. № 33. ტელ. № 16—17. 1008

დოქტორი მედიცინისა
მოსე ანთიმოსის ძე
კალანდარიშვილი
უფროსი ექიმი ტფ. კადეტთა კორპუსის. ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს იღებს ყ.-დღე საღ. 5—6 ს. კვირა დღის გარდა. 1053

ექიმი კბილისა
ნინო რცხილაძე
იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. და საღ. 5—7 ს. ყაზბეგის ქუჩა, 14, კირპიჩნი ქუჩის შესახვევი, 21.

ექიმი
შ. ა. მიქელაძე
მიიღებს შინაგან და ბავშვთა სნეუ-ლებიან ავადმყოფთ ყოველ-დღე საღა-მოს 6—7 საათამდე, მიხეილის პროს-პექტი № 117.

ექიმი
კ. ტყეშელაშვილი
[illegible] ავადმყოფებს ვენერიუ-ლი, საშარდე და სასქესო ორგანოების სნეუ-ლებანი, სიფილისი (606 და 914 შე-შხაპუნება). საღამოობით 5½—7 საათ. ყოველ დღე გარდა კვირისა კერძო სამკურნალო მიხაილოვის პროსპექტი № 167. 200

ექიმი
ა. ლ. შალამბერიძე
იღებს საქალო და საშვილოსნოს ავად-მყოფთ, [illegible] 5—7 ს. [illegible] პეტროგრადის ქ. № 7. 1027

ექიმი
ს. ზ. მირზოევი
უფროსი ორდინატორი ტფილისის [illegible] სადმყოფოსი, იღებს 11½—[illegible] ს., გარდა კვირისა. მისამართი [illegible] გიევის ქ. № 1. ტელ. 16—87 1009

ექიმი
დ. შარაშანიძე
იღებს ყოველ დღე შინაგან და ბავ-შვთა სნეულებიან ავადმყოფთ დილით 11—2 ს., საღამოთი 5—8 საათამდე. პავლოვის ქუჩა, № 7. 2130

საბუღალტრო
კურსები
გ. ქ. ტერ-დავიდოვისა
ნიკოლოევის ქუჩა № 36 4 გვ. 1400

ექიმი
მ. წინამძღვრიშვილი
უ. ორდინატორი ხარკ. უნივ. და სა-მედიც. ინსტ.—ის შინაგან სნეულ. კლინიკებისა.
იღებს ავადმყოფებს
ახალ ბინაზე
გულისა, ფილტვისა და სისხლის სნეულებიანს სპეციალურად.
საღამ. 5—7 საათამდე, ყოვ. დღე გარდა კვირისა. ელისაბედის ქუჩა № 7, ვორონც. ძეგლ. ახლო, „ბონ-მონ-დის“ პირდაპირ. 1029

ბერლინის უნივერსიტეტის მედიცინის
ექიმ
[illegible]
შინაგან ავადმყოფობა—ფილტვის—ჰლექის ⊕ გულისა ახალ რენტგენ-ელექტრო ხინათლის კაბინეტში, გა-მოკვლევა და წამლობა × სხივებით, დიდი სოლენოიდი, განსაკუთრებული ნაკადები დ'არსენვალისა შინაგანი სნე-ულებისათვის, პნევმოთორაქსი. ავად-მყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 9—1 ს.-დე და საღამოს 5—7 ს., ბე-ბუთოვის ქ., № 23, ტელეფ. № 7—92. 1036

ექიმი
პავლე არდაზიანი
დაბრუნდა. იღებს ბავშვთა და შინა-გან ავადმყოფთ, დილის 8—9 ს. და საღ. 4—6 ს. მელიქოვის ქ. 12, 9 უბა-ნი. 1002

ექიმი
თ ი ქ ა ნ ა ძ ე
იღებს ავადმყოფებს საღ. 5—7 ს. მი-სამართი: კიროჩნი ქ. 18, ტელეფონი 11—82. 1003

ექიმი
დ. ვ. ჯავახიშვილი
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეუ-ლებიან ავადმყოფთ, ყოველ დღე, კვირის გარდა საღამოს 5—7 საათამ-დე, გუნიბის ქუჩ. № 41. ტელეფ. 14—09. 1032

ექიმ ნავასარდიანის
პირველი კერძო
სამკურნალო
(დაარსებულია 1880 წელს).
ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ
ყოველ დღე (გარდა კვირისა
დილით:
11—12 ს. „606“ და „914“
ავეტესიანი—კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს 11½ ს.
ი. ა. ნავასარდიანი—11—12 ს. ქი-რურგიული და ვენერიული (სიფილის. ავადმყ.)
ბ. გ. აგახაროვი: 9½—2 ს. ბავშვთა შინაგანი ავადმყ.
მ. მ. ბენიამოვიჩი: 10—12 ს. ყური-სა, ყელისა და ცხვირის სნეულებანი.
[illegible]
ა. ნ. ისაკიანი: 6—7 ს. ქალური ავადმყ. და ქირურგიული.
რჩევა-დარიგება 1 მან. ხელმოკლე-თათვის უფასოდ. კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.
სამკურნალოს დირექტორი მედიცი-ნის დოქტორი ა. ნავასარდიანი. 1001

ექიმი
ა. მ. მუხაძე
იღებს სქესობრივ ავადმყოფებს [illegible] 5—6 ს.-დე კვირა დღის გარდა. მისამართი: [illegible] ქ. № 67, [illegible] საზოგადოებ-[illegible] პირდაპირ, [illegible] 1030

ქ. კავკავში.
ექიმი რევაზ ალექსანდრეს ძე
მ ა ჩ ა ბ ე ლ ი
მიიღებს ყოველ დღე შინაგან, ქა-ლების და ვენერიულ ავადმყოფობისა-გან. ქალების მიღება 11—1 ს. კაცე-ბისა 5—7 ს. საღამოისა.
სლეპცოვის და მეშჩანურ ქუჩების ქიმი, სახლი პაპუნოვისა. 142

ექიმი
ნ. ლ. ტურიაშვილი
დოქტორი მედიცინისა მიუნხენის უნი-ვერსიტეტისა. შინაგანი, ბავშვ., საშე-ბიო და საშვილ სნეულ. მიიღ. ყოვ დღე დილ. 9—10 ს. საღ. 5—6 საათ.
უფასოთ მიიღ. ყოველ. დღე დილ. 8—9 ს. სოლოლაკი გუდოვიჩის ქუჩა № 6. მე 3 სართ. 134

გაზეთი „სახალხო საქმე“ ღირს:
ერთის თვით 4 მ. 50 კაპ., 3 თვით 13 მ. 15 კ., ნახევა-რი წლით—27 მანეთი. ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 30 კ., რკ. გზის სადგურებზე 35 კ.
ხელისმოწერა გაზეთზე მიიღება რედაქციაში დილის 9 საათიდან 3 საათამდე, საღამოთი 5—7 საათ., ფოსტით ასე: ტფილისი, ფოსტის ყუთი 190, „სახალხო საქმის“ რედაქციას.